

fishing tourism
for blue economy

Μελέτη Συγκριτικής Αξιολόγησης στον τομέα του Αλιευτικού Τουρισμού

Πληροφορίες εγγράφου

Ημερομηνία οριστικοποίησης	15/09/2020
Επίπεδο Διάχυσης	Δημόσιο
Έργο	FIT4BLUE: Fishing Tourism for Blue Economy
Μαθησιακό Αποτέλεσμα	3: Ανοικτή διαδικτυακή πλατφόρμα και μελέτη συγκριτικής αξιολόγησης
Υπεύθυνος ΙΟ's	Cooperativa M.A.R.E.
Δραστηριότητες	IO3/A0: Κοινός ορισμός IO3/A1&A4: Επιτροπές Ενδιαφερομένων Μερών / Think tanks IO3/A2: Κατευθυντήριες γραμμές IO3/A3: Μελέτη Καταγραφής IO3/A6: Παγκόσμια έκθεση - συγκριτική αξιολόγηση IO3/A5: Βέλτιστες πρακτικές
Αναπτύχθηκε από	Cooperativa M.A.R.E. Petra Patrimonia Corsica (PPC) Fundación para la Pesca y el Marisqueo (FUNDAMAR) SGS Tecnos IDEC Haliéus

Αυτή η εργασία διαθέτει άδεια βάσει του Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License ([CC BY-SA 4.0](#))

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	5
Κεφάλαιο 1: Ορισμός του Αλιευτικού Τουρισμού στο πλαίσιο του έργου FIT4BLUE	7
Τι είναι ο Αλιευτικός Τουρισμός	7
Γιατί Αλιευτικός Τουρισμός	7
Δραστηριότητες Αλιευτικού Τουρισμού	8
Κεφάλαιο 2: Ποιος ασκεί Αλιευτικό Τουρισμό και ποιες οι ομάδες στόχοι	9
Κεφάλαιο 3: Κανονισμοί του Αλιευτικού Τουρισμού σε κάθε χώρα	12
Κανονιστικές αναφορές	12
Κανονισμοί για την ασφάλεια σε κάθε χώρα	13
Υγειονομικοί κανονισμοί σε κάθε χώρα	14
Ιταλία	16
Γαλλία	16
Ισπανία	16
Ελλάδα	16
Κεφάλαιο 4: Οργανωτικοί, νομοθετικοί και γραφειοκρατικοί περιορισμοί	17
Κεφάλαιο 5: Πολιτιστική κληρονομιά της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας	19
Κεφάλαιο 6: Έλλειψη επίσημων προγραμμάτων κατάρτισης, αναγκαίες δεξιότητες και εκπαιδευτικά κενά των ομάδων στόχων	21
Έλλειψη επίσημων προγραμμάτων κατάρτισης	21
Αναγκαίες δεξιότητες και εκπαιδευτικά κενά των ομάδων στόχων	22
Κεφάλαιο 7: Παραδείγματα καλών πρακτικών	25
Ιταλία	26
Καλή πρακτική ν. 1: Αλιευτικός Τουρισμός στη Λιγουρία	26
Καλή πρακτική ν. 2: Ο αλιευτικός τουρισμός του Paolo Fanciulli	32
Καλή πρακτική ν. 3: Περιφέρεια Απουλίας	33
Καλή πρακτική ν. 4: Συνεταιρισμός αλιείας Casa del Pescatore Cesenatico	34
Καλή πρακτική ν. 5: Ο Αλιευτικός Τουρισμός στο “Nonno Remo”	36
Καλή πρακτική ν. 6: Αλιευτικός τουρισμός «Ασία» και Itti-τουρισμός «Al Fritulin»	37
Ισπανία	38
Καλή πρακτικά ν. 1: Vigo Pesqueiro	38
Καλή πρακτική ν. 2: Amarturmar	39
Καλή πρακτική ν. 3: Amarcarril	40

Καλή πρακτική ν. 4: Foredunes, Εκπαίδευση παράκτιας κληρονομιάς	41
Καλή πρακτική ν. 5: Turismo marinerο Costa del Sol	42
Καλή πρακτική ν. 6: Pescaturismo Spain	43
Γαλλία	44
Καλή πρακτική ν.1: Ο αλιευτικός τουρισμός στη Γαλλία, η ανακάλυψη επαγγελματικών αλιευτικών δραστηριοτήτων	44
Καλή πρακτική ν. 2: Αλιευτικός τουρισμός στο Carry le Rouet	45
Καλή πρακτική ν. 3: Ο αλιευτικός τουρισμός στην Κορσική	46
Ελλάδα	47
Καλή πρακτική ν. 1: Michalis Fishing Tourism στην Κεφαλονιά	47
Καλή πρακτική ν. 2: Aqua action, λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού	48
Καλή πρακτική ν. 3: Armenistis Fishing Trips	50
Καλή πρακτική ν. 4: Giorgaros Fishing Tours	51
Καλή πρακτική ν. 5: Fishing Trips “Sargos”	52
Συμπεράσματα	53
Παράρτημα 1: Ο Αλιευτικός Τουρισμός στην Ιταλία	56
Παράρτημα 2: Ο Αλιευτικός Τουρισμός στη Γαλλία	69
Παράρτημα 3: Ο Αλιευτικός Τουρισμός στην Ιταλία	72
Παράρτημα 4: Ο Αλιευτικός Τουρισμός στην Ελλάδα	74
Βιβλιογραφία	77
Ευρωπαϊκή/ Διεθνής	77
Ιταλική	77
Γαλλική	77
Ισπανική	77
Ελληνική	78

Εισαγωγή

Η μελέτη συγκριτικής αξιολόγησης για τον αλιευτικό τουρισμό αναπτύσσεται στο πλαίσιο του Μαθησιακού Αποτελέσματος N.3 του έργου FIT4BLUE. Το FIT4BLUE - Αλιευτικός τουρισμός για την μπλε οικονομία - είναι ένα έργο που χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα ERASMUS+ και στοχεύει στην προώθηση της επιχειρηματικότητας στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, καθώς και στην ενίσχυση της συμμετοχής των νέων στην μπλε οικονομία. Το έργο βασίζεται σε μια κοινοπραξία που αποτελείται από την Petra Patrimonia Corsica (Γαλλία), την Fundación para la Pesca y el Marisqueo και τις SGS Tecnos (Ισπανία), την Cooperativa M.A.R.E. και Haliéus (Ιταλία) και IDEC (Ελλάδα).

Η μελέτη συγκριτικής αξιολόγησης για τον αλιευτικό τουρισμό στοχεύει στην αξιολόγηση της κατάστασης της διαφοροποίησης των αλιευτικών δραστηριοτήτων σε 4 ευρωπαϊκές χώρες (Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία και Ελλάδα), τους περιορισμούς, τα σημεία συμφόρησης και τα κενά κατάρτισης.

Η μελέτη συγκριτικής αξιολόγησης θα οδηγήσει σε ένα πλαίσιο αναφοράς δεξιοτήτων και ικανοτήτων που θα καθοδηγήσει καλύτερα την ανάπτυξη των προγραμμάτων κατάρτισης FIT4BLUE για εκπαιδευτές / μέντορες (1ο Μαθησιακό Αποτέλεσμα) και αλιείς / υδατοκαλλιεργητές και νέους εργαζόμενους (2ο Μαθησιακό Αποτέλεσμα).

Σε μεθοδολογικό επίπεδο, για την υλοποίηση της συγκριτικής μελέτης για τον αλιευτικό τουρισμό, έχει χρησιμοποιηθεί ένα ολοκληρωμένο μοντέλο.

Αρχικά, δόθηκε ένας κοινός ορισμός για το τι σημαίνει «Αλιευτικός Τουρισμός» μέσα στο έργο FIT4BLUE, για την εναρμόνιση της κοινής κατανόησης πολλών πρακτικών που δραστηριοποιούνται σήμερα σε όλες τις εμπλεκόμενες χώρες. Δεύτερον, έγινε μια επιλογή θεματικών και θεμάτων που θα συμπεριληφθούν στη μελέτη συγκριτικής αξιολόγησης. Τρίτον, πραγματοποιήθηκε ανάλυση επιτραπέζιων και επιτόπιων ερευνών από τους εταίρους. Τέταρτον, έχουν δημιουργηθεί επιτροπές / ομάδες προβληματισμού σε κάθε χώρα με τη συμμετοχή αλιευτικών συνεταιρισμών, υπευθύνων χάραξης πολιτικής, ιδιωτικών κέντρων κατάρτισης στον τομέα της ναυτιλίας και του τουρισμού κ.λπ. Αυτές αξιοποιήθηκαν

ενεργά μέσω διαδικτυακών συναντήσεων και τηλεφωνημάτων (εξαιτίας της εμφάνισης του COVID-19) και τα ευρήματά συλλέχθηκαν σε 4 Ιστορικές Μελέτες / Αναφορές Χωρών που αναπτύχθηκαν από κάθε εταίρο. Ένα κοινό ερωτηματολόγιο - που ορίστηκε προηγουμένως από την κοινοπραξία - χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή πληροφοριών και δεδομένων με τον ίδιο, ομοιόμορφο τρόπο. Τέλος, υπό τον συντονισμό του υπεύθυνου του ΜΑ, όλοι οι εταίροι συνέβαλαν στην ανάπτυξη της συγκριτικής μελέτης για τον αλιευτικό τουρισμό και στη μετάφρασή του στα γαλλικά, ιταλικά, ισπανικά και τα ελληνικά.

Για τη διευκόλυνση του αναγνώστη, συμπεριλάβαμε σε αυτό το έγγραφο μόνο τη συνολική αποτύπωση του αλιευτικού τουρισμού, προσπαθώντας να υπογραμμίσουμε τα κοινά στοιχεία και τις κύριες διαφορές του τομέα στις 4 χώρες στόχευσης (Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία και Ελλάδα). Ταυτόχρονα, πολύ πιο λεπτομερείς πληροφορίες για κάθε χώρα περιλαμβάνονται στα 4 παραρτήματα αυτού του εγγράφου, το καθένα αφιερωμένο σε μία χώρα. Αυτά τα έγγραφα έχουν δομή παρόμοια με την παρούσα έκθεση για να διευκολύνουν τον αναγνώστη να αναζητά πιο λεπτομερείς πληροφορίες, αλλά και να επιτρέπει στα εν λόγω έγγραφα να διαβάζονται ως αυτόνομες Εθνικές Εκθέσεις.

Κεφάλαιο 1: Ορισμός του Αλιευτικού Τουρισμού στο πλαίσιο του έργου FIT4BLUE

Τι είναι ο Αλιευτικός Τουρισμός

Για το απλό πεδίο εφαρμογής του έργου FIT4BLUE, συμπεριλαμβάνουμε στον «αλιευτικό τουρισμό» όλες τις δραστηριότητες που στοχεύουν στη διάδοση της αξίας της γνώσης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και των προϊόντων που σχετίζονται με την εργασία και τις παραδόσεις της επαγγελματικής αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, καθώς και την αξιοποίηση των τοποθεσιών όπου αυτές οι δραστηριότητες λαμβάνουν χώρα.

Γιατί Αλιευτικός Τουρισμός

Ο αλιευτικός τουρισμός γεννήθηκε ως δραστηριότητα διαφοροποίησης που συνδέεται με τον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας με διαφορετικούς στόχους:

1. Να δοθεί στους αλιείς και στους υδατοκαλλιεργητές η δυνατότητα ενός εισοδήματος διαφορετικού από τις πωλήσεις του προϊόντος που αλιεύονται ή εκτρέφουν ·
2. Να μειωθεί ο αντίκτυπος της επαγγελματικής αλιείας στα αλιευτικά αποθέματα με την προώθηση νέων δραστηριοτήτων που διασφαλίζουν μείωση της αλιευτικής προσπάθειας και εγγυώνται, για το μέλλον, τόσο τη διατήρηση των θαλάσσιων πόρων όσο και τη διαβίωση των αλιέων ·
3. Να μεταδώσει στο κοινό (πολίτες / τουρίστες) νέες ικανότητες και γνώσεις που εγγυώνται τη σωστή καρποφορία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση σχετικά με την κατάσταση των θαλάσσιων πόρων, την αξιοποίηση των κοινωνικοπολιτισμικών και οικονομικών πτυχών του αλιευτικού τομέα και τη μετάδοση των σχετικών γνώσεων και παραδόσεων

Δραστηριότητες Αλιευτικού Τουρισμού

Ο αλιευτικός τουρισμός περιλαμβάνει, επομένως, ένα σύνολο ψυχαγωγικών, εκπαιδευτικών, πολιτιστικών, γαστρονομικών και δεκτικών δραστηριοτήτων που επιδιώκουν τους στόχους που αναφέρονται παραπάνω.

Αυτές οι δραστηριότητες μπορούν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, τη διοργάνωση εκδρομών κατά μήκος ακτών, λιμνοθαλασσών, λιμανιών και χερσαίων κατασκευών, με στόχο την παρατήρηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, των μεθόδων χειρισμού, συσκευασίας, εμπορίας και δοκιμής του προϊόντος, της λιμενικές ζώνες και την πολιτιστική κληρονομιά που συνδέεται με αυτά.

Ο αλιευτικός τουρισμός πραγματοποιείται από επαγγελματικές εταιρείες αλιείας και υδατοκαλλιέργειας με διάφορες μεθόδους:

1. (δραστηριότητες επί του σκάφους) Επιβίβαση ατόμων, που δεν ανήκουν στο πλήρωμα, σε σκάφη που διατίθενται στην ίδια εταιρεία. Η επιβίβαση μπορεί ή όχι να περιλαμβάνει επιδείξεις αλιείας / υδατοκαλλιέργειας και κατανάλωση τοπικών προϊόντων αλιείας / υδατοκαλλιέργειας. Η επιβίβαση μπορεί επίσης να στοχεύει στην εκτέλεση ψυχαγωγικών ή ενημερωτικών δραστηριοτήτων, αθλητικών / αναζωογονητικών δραστηριοτήτων αλιείας ή καταδύσεων, σε ανοιχτά νερά ή σε περιοχές παραχώρησης που χρησιμοποιούνται για υδατοκαλλιέργεια.
2. (Χερσαίες δραστηριότητες) Χρήση του σπιτιού των ψαράδων ή χρήση των επίγειων κατασκευών στη διαθεσιμότητα των επιχειρήσεων ή των συνεταιρισμών τους (συμπεριλαμβανομένων των σκαφών), για δραστηριότητες φιλοξενίας και αναψυχής με φρέσκα τοπικά προϊόντα.
3. (Χερσαίες δραστηριότητες) Συμμετοχή αλιέων σε ψυχαγωγικές, εκπαιδευτικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, που πραγματοποιούνται σε λιμένα, σε σχολεία ή στη θάλασσα. Η διδακτική δραστηριότητα στη θάλασσα προβλέπει τη συμμετοχή των αλιέων και των αλιευτικών σκαφών για την παρακολούθηση των αλιευτικών πρακτικών που ξεκινούν από ένα επιβατηγό σκάφος.

Κεφάλαιο 2: Ποιος ασκεί Αλιευτικό Τουρισμό και ποιες οι ομάδες στόχοι

Όπως αναφέρεται στον ορισμό στο Κεφάλαιο 1, για το απλό πεδίο εφαρμογής του έργου FIT4BLUE ο όρος «Αλιευτικός Τουρισμός» χρησιμοποιείται με την ευρύτερη έννοια: περιλαμβάνονται τόσο οι δραστηριότητες «επί του σκάφους» όσο και «επί ξηράς» καθώς και όλες οι δραστηριότητες που περιέχουν ως κύριους παράγοντες βιοποριστικές τεχνικές και μικρού βεληνεκούς αλιείς υδατοκαλλιεργητές.

Αρχικά, μπορούμε να πούμε ότι ο αλιευτικός τουρισμός, που ασκείται επί του σκάφους ή στην ξηρά, είναι μια δραστηριότητα που μπορεί να ασκηθεί μόνο από επιχειρηματίες που προέρχονται από τους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

Είναι μια δραστηριότητα που προέρχεται από τους ίδιους τους ψαράδες, οι οποίοι έχουν σκεφτεί πώς να χρησιμοποιήσουν τον πλούτο των γνώσεων και των παραδόσεών τους, που συνδέονται με ένα συναρπαστικό φυσικό περιβάλλον όπως η θάλασσα, για να παράσχουν τουρισμό.

Οι κύριες απαιτήσεις για την έναρξη μιας αλιευτικής τουριστικής δραστηριότητας «επί του σκάφους» στις 4 χώρες που συμμετέχουν στο έργο FIT4BLUE (Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία και Ελλάδα) είναι:

- να είναι ένας επιχειρηματίας στους τομείς της αλιείας/ υδατοκαλλιέργειας
- να διαθέτει άδεια αλιείας ή υδατοκαλλιέργειας
- να έχει αλιευτικό σκάφος
- να έχει ασφάλιση
- να έχει εκδώσει άδεια αλιευτικού τουρισμού (που συνήθως υποδεικνύει τα αλιευτικά εργαλεία που επιτρέπονται επί του σκάφους κατά την άσκηση του αλιευτικού τουρισμού)

Η λήψη της άδειας αλιευτικού τουρισμού υπόκειται συνήθως στην επαλήθευση της κατάστασης ασφάλειας του σκάφους. Στην Ιταλία, η άδεια εκδίδεται από τις λιμενικές αρχές

(ιδίως το "Capitaneria di Porto") μετά τις δοκιμές σταθερότητας των σκαφών που πραγματοποιούνται από έναν οργανισμό πιστοποίησης (όπως η RINA ή η BureauVeritas). Στην Ισπανία, το αλιευτικό σκάφος πρέπει να λάβει μια «ευνοϊκή έκθεση» από την Εθνική Διοίκηση σχετικά με τους όρους της ασφάλειας στη θάλασσα, της ναυσιπλοΐας, της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα και της πρόληψης της ρύπανσης, ενώ δεν υπάρχει ειδική ανάγκη για άδεια για τουρίστες επί του σκάφους για τουριστικές δραστηριότητες στην υδατοκαλλιέργεια χώροι.

Στην Ιταλία, η νομοθεσία ορίζει σαφώς ότι ο αλιευτικός τουρισμός μπορεί επίσης να διεξαχθεί απευθείας από αλιευτικούς συνεταιρισμούς που διαθέτουν το ειδικό σκάφος τους ή από αγρότες με άδεια υδατοκαλλιέργειας που έχουν σκάφος καταχωρισμένο στην κατηγορία V. Σε αυτήν την τελευταία περίπτωση, ο γεωργός μπορεί να ασκήσει δραστηριότητες αλιευτικού τουρισμού και στην περιοχή που χορηγείται με παραχώρηση για υδατοκαλλιέργεια. Και στις δύο περιπτώσεις, απαιτείται ειδική άδεια αλιευτικού τουρισμού διάρκειας ενός έτους.

Όσον αφορά τον «χερσαίο» αλιευτικό τουρισμό, υπάρχουν ορισμένες διαφορές μεταξύ των 4 χωρών που εξετάζονται. Επίσης, για χερσαίες δραστηριότητες, η Ιταλία άνοιξε το δρόμο εισάγοντας την έννοια του «Αυτοτουρισμού» που θα μπορούσε να εφαρμοστεί μόνο από επαγγελματίες αλιείς και αγρότες υδατοκαλλιέργειας.

Στην Ελλάδα, οι τουριστικές δραστηριότητες στην ξηρά από τους αλιείς και τους υδατοκαλλιεργητές επιτρέπονται, αλλά δεν είναι πολύ ανεπτυγμένες, επειδή οι αλιείς παρέχουν αλιευτικό τουρισμό επί του σκάφους και, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις, προτιμούν να χρησιμοποιούν ταβέρνες ή τουριστικά γραφεία για τις υπόλοιπες δραστηριότητες «στη στεριά».

Στην Ισπανία, οι δραστηριότητες «στη ξηρά» δεν ρυθμίζονται στον τομέα της αλιείας αλλά στον τομέα του τουρισμού, αλλά συχνά υπόκεινται στους περιφερειακούς κανονισμούς.

Στη Γαλλία, μόνο οι παραγωγοί μαλακίων και καρκινοειδών από ορισμένες περιοχές

(Aquitaine, Brittany, Normandy και Occitania) μπορούν να προσφέρουν γεύσεις των προϊόντων τους (μύδια, στρείδια) που σερβίρονται αποκλειστικά ωμά, μερικές φορές με τη δυνατότητα προσθήκης συμπληρωματικών προϊόντων σύμφωνα με τις διατάξεις μίας νομαρχιακής απόφασης.

Η αλιευτική τουριστική δραστηριότητα είναι ανοιχτή σε όλους τους ανθρώπους που επιθυμούν να ζήσουν μια μέρα στις μπότες των ψαράδων: τοπικοί τουρίστες, διεθνείς τουρίστες, νέοι, ηλικιωμένοι, οικογένειες, ζευγάρια. Μια περιπέτεια αλιευτικού τουρισμού θα μπορούσε να είναι ωφέλιμη για κάποιον που είναι μόνος του ή σε μικρές ομάδες.

Σε όλες τις εξεταζόμενες χώρες, ο αριθμός των επιβατών που μπορεί να είναι παρών στο πλοίο ποικίλλει ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του ίδιου του σκάφους και δεν μπορεί ποτέ να υπερβαίνει τα 12 άτομα. Ο ακριβής αριθμός του μέγιστου αριθμού ατόμων στο πλοίο καθορίζεται κανονικά στην άδεια αλιευτικού τουρισμού (συνήθως εκδίδεται από την λιμενική αρχή) βάσει των επαληθεύσεων σταθερότητας ή τυπικών κριτηρίων όπως το μήκος και το ύψος του σκάφους, με ορισμένες διαφορετικές παραμέτρους μεταξύ των χωρών.

Οι ανήλικοι κάτω των 14 ετών (12 για τη Γαλλία) πρέπει να συνοδεύονται και να είναι υπό την ευθύνη του συνοδού.

Για όλες τις άλλες δραστηριότητες που δεν πραγματοποιούνται «επί του σκάφους» (ξεναγήσεις, φιλοξενία, γαστρονομία κ.λπ.) δεν υπάρχουν συγκεκριμένοι περιορισμοί σχετικά με τους κανονισμούς για τον αλιευτικό τουρισμό, ούτε για τον αριθμό των ατόμων και την ηλικία.

Κεφάλαιο 3: Κανονισμοί του Αλιευτικού Τουρισμού σε κάθε χώρα

Κανονιστικές αναφορές

Αρχικά, πρέπει να σημειωθεί ότι δεν υπάρχει κοινό ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο για τον Αλιευτικό Τουρισμό. Ωστόσο, το 2017 ένα ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ενέκρινε την Έκθεση σχετικά με τον ρόλο του τουρισμού που σχετίζεται με την αλιεία στη διαφοροποίηση της αλιείας, παρέχοντας ορισμένες γενικές ενδείξεις σχετικά με το θέμα. Αυτή παρουσίαζε μια πολύ σημαντική καθοδηγητική πράξη, πιέζοντας για μια επιθυμητή ευρωπαϊκή οδηγία επί του θέματος, αναγνωρίζοντας το “ανεκμετάλλευτο δυναμικό του τουρισμού που σχετίζεται με την αλιεία, το οποίο μπορεί να αποφέρει σημαντικά οφέλη στις κοινότητες των παράκτιων περιοχών διαφοροποιώντας τις τοπικές πηγές εισοδήματος. Πιστεύεται εν προκειμένω ότι ο αλιευτικός τουρισμός στο σκάφος και ο αλιευτικός τουρισμός στην ακτή μπορούν να ενσωματώσουν την εμπορική αλιεία και να προσφέρουν πρόσθετο εισόδημα στις αλιευτικές κοινότητες”.

Όσον αφορά το ισχύον εθνικό νομοθετικό πλαίσιο, πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχει ειδική νομοθεσία και στις τέσσερις χώρες που συμμετέχουν στο έργο FIT4BLUE (Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία και Ελλάδα). Η ιταλική χρονολογείται από το 1999, ακολουθούμενη από εκείνες των άλλων χωρών (Γαλλία 2011-2012, Ελλάδα 2012-2013, Ισπανία 2014). Πιθανώς η ιταλική νομοθεσία, που είναι η παλαιότερη και έχει ήδη ενημερωθεί αρκετές φορές, είναι η πιο συγκεκριμένη και λεπτομερής και ήδη εξετάζει τις δραστηριότητες «στη ξηρά». Οι άλλες εμπλεκόμενες χώρες, ιδίως η Γαλλία και η Ισπανία, έχουν νεότερους κανονισμούς, οι οποίοι εξακολουθούν να μην επιτρέπουν στους αλιείς / αγρότες να ασκούν πολλές δραστηριότητες (τροφοδοσία επί του σκάφους και αλιευτικό τουρισμό "επί ξηράς").

Αυτή η ανομοιομορφία μεταξύ των χωρών δεν εγγυάται τις ίδιες δυνατότητες για τους αλιείς από γειτονικές χώρες. Ακόμη, υπάρχει το παράδοξο ότι τα γαλλικά σκάφη από την Κορσική δεν μπορούν να κάνουν τις ίδιες δραστηριότητες όπως εκείνους από τη Σαρδηνία. Θα ήταν επομένως επιθυμητός ένας κοινός ευρωπαϊκός κανονισμός.

Είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι στην Ιταλία και την Ισπανία η εθνική νομοθεσία συμπληρώνεται από την περιφερειακή νομοθεσία και κανονισμούς, λόγω της κοινής αρμοδιότητας των δύο κυβερνητικών επιπέδων επί του θέματος. Αυτό δεν συμβαίνει στη Γαλλία και την Ελλάδα.

Κανονισμοί για την ασφάλεια σε κάθε χώρα

Για να φέρει τους άπειρους τουρίστες σε ένα αλιευτικό σκάφος, ο αλιέας θα πρέπει να τηρεί αυστηρά τους κανόνες ασφαλείας, ώστε να μην αναλαμβάνει κινδύνους για τον εαυτό του και τους άλλους.

Οι κανονισμοί ασφαλείας είναι παρόμοιοι και στις 4 χώρες που εξετάστηκαν. Κάθε σκάφος πρέπει να λάβει πιστοποιητικό στατικής επάρκειας για τον μέγιστο επιτρεπόμενο αριθμό ατόμων. Ατομικά μέσα προστασίας που είναι διαθέσιμα για κάθε επιβάτη (σωσίβια) και συλλογικά μέσα προστασίας (σχεδίες) πρέπει να υπάρχουν επί του σκάφους.

Όσον αφορά τα σωσίβια, στη Γαλλία και την Ισπανία, όταν βρίσκονται στο κατάστρωμα, οι τουρίστες θα πρέπει να φορούν σωσίβιο, εκτός από το γιλέκο εγκατάλειψης του πλοίου, το οποίο, χωρίς να παρεμποδίζει τις κινήσεις τους, είναι κατάλληλο για να τους διατηρήσει σε περίπτωση πτώσης, μέσα στο νερό. Αυτό δεν είναι υποχρεωτικό στην Ιταλία και την Ελλάδα.

Και στις 4 χώρες, ένα κουτί πρώτων βοηθειών με άκαμπτο υλικό, στεγανό, εύκολα αφαιρούμενο και πλωτό, που περιέχει ειδικό υγειονομικό υλικό πρέπει να υπάρχει επί του σκάφους.

Με τον ίδιο τρόπο, οι συσκευές πυρόσβεσης και οι ραδιοφωνικοί σταθμοί VHF πρέπει να είναι υπάρχουν επί του σκάφους και να επανεξετάζονται περιοδικά.

Κατά την επιβίβαση, οι οδηγίες που λαμβάνονται από τον καπετάνιο και το πλήρωμα πρέπει να τηρούνται αυστηρά από τους τουρίστες. Ο καθένας πρέπει να ενεργεί υπεύθυνα και να φροντίζει τη δική του ασφάλεια και την ασφάλεια των άλλων. Κάθε επιβάτης πρέπει να καταλαμβάνει ασφαλές μέρος στο σκάφος και δεν πρέπει να κινείται εκτός εάν λάβει συγκεκριμένες οδηγίες από τον καπετάνιο.

Σε περίπτωση κινδύνου, όλοι οι επιβάτες πρέπει να παραμείνουν ήρεμοι και να ακολουθούν τις εντολές του καπετάνιου.

Υγειονομικοί κανονισμοί σε κάθε χώρα

Όσον αφορά τον υγειονομικό κανονισμό, πρέπει να επισημανθεί ότι σε δύο χώρες (Ισπανία και Γαλλία) οι αλιείς δεν μπορούν να παρέχουν τροφή στους τουρίστες, έτσι ώστε να μην ανησυχούν από τους κανόνες υγιεινής που πρέπει να ακολουθούνται "επί του σκάφους" για τον αλιευτικό τουρισμό.

Στην Ιταλία και την Ελλάδα, από την άλλη πλευρά, η υγειονομική νομοθεσία πρέπει να εφαρμόζεται «επί του σκάφους» σε περίπτωση κατανάλωσης προϊόντων από επιβάτες, μαγειρεμένα επί του σκάφους ή προμαγειρεμένα.

Το πακέτο υγιεινής είναι ένα σύνολο κανόνων που καθορίζουν τις απαιτήσεις των χώρων όπου μαγειρεύονται και σερβίρονται τρόφιμα, τα χαρακτηριστικά του εξοπλισμού και οι ειδικές απαιτήσεις για τα διάφορα προϊόντα ζωικής προέλευσης, συμπεριλαμβανομένων των ζώντων δίθυρων μαλακίων και των προϊόντων αλιείας.

Αυτό το πακέτο αναθέτει την ευθύνη για την υγιεινή των προϊόντων διατροφής απευθείας στους διάφορους χειριστές της τροφικής αλυσίδας μέσω ενός συστήματος αυτορύθμισης, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο ανάλυσης κινδύνων και κρίσιμων σημείων ελέγχου - HACCP.

Για ό, τι αφορά τον «χερσαίο» αλιευτικό τουρισμό, η Γαλλία ξεκίνησε πρόσφατα δραστηριότητες εστίασης που συνδέονται με τις εκμεταλλεύσεις οστρακοειδών και, στην περίπτωση αυτή, ο κανονισμός που πρέπει να ακολουθήσει είναι ο HACCP.

Από την άλλη πλευρά, στην Ισπανία, υπάρχουν ορισμένες δραστηριότητες «στη ξηρά» που συνδέονται με την αλιεία, αλλά αυτές οι δραστηριότητες πρέπει να καταχωριστούν στο μητρώο τουριστικών δραστηριοτήτων της περιοχής και σύμφωνα με τους τουριστικούς κανονισμούς.

Γενικότερα, όσον αφορά τις δραστηριότητες «στην ξηρά», οι κανόνες HACCP πρέπει να τηρούνται και στις τέσσερις χώρες που αναλύονται.

Συνοπτικός πίνακας κανονισμών για τον αλιευτικό τουρισμό στις 4 χώρες που συμμετέχουν στο έργο FIT4BLUE (Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία και Ελλάδα)

	Γαλλία	Ιταλία	Ισπανία	Ελλάδα
Εθνική νομοθεσία	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Πρώτη έκδοση της εθνικής νομοθεσίας	2011-2012	1999	2014	2012-2013
Περιφερειακές νομοθεσίες	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Επιτρέπεται ο αλιευτικός τουρισμός "επί του σκάφους"	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Επιτρέπεται η τροφοδοσία στο πλοίο	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ
Επιτρέπεται ο αλιευτικός τουρισμός "στην ξηρά"	Όχι για ψάρεμα, Υπό τοπικές προδιαγραφές	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ. αλλά δεν υπάρχει ρύθμιση
Υγειονομικός κανονισμός	Κανόνες HACCP που πρέπει να ακολουθούνται στην ξηρά	Κανόνες HACCP που πρέπει να ακολουθούνται στην ξηρά και στο σκάφος	Κανόνες HACCP που πρέπει να ακολουθούνται στην ξηρά	Κανόνες HACCP που πρέπει να ακολουθούνται στην ξηρά
Κανόνες ασφαλείας	Κάθε σκάφος πρέπει να λάβει πιστοποιητικό σταθερότητας για τον μέγιστο επιτρεπόμενο αριθμό ατόμων. Τα ατομικά μέσα προστασίας που διατίθενται για κάθε επιβάτη (σωσίβια) και συλλογικά μέσα προστασίας (σχεδίες) είναι υποχρεωτικές επί του σκάφους.			
Περιορισμός του μέγιστου όγκου εισοδήματος που μπορεί να αντλήσει κάθε αλιεύς από τον αλιευτικό τουρισμό	50% κάτω από το όριο των 36.100 € στον κύκλο εργασιών	Χωρίς όρια: έως και 100% του συνολικού του εισοδήματος	Δεν ρυθμίζεται για όλες τις περιοχές	Δεν έχει ρυθμιστεί

Νομοποιητικές αναφορές στις 4 χώρες που συμμετέχουν στο έργο FIT4BLUE

Ιταλία

- [Ministerial decree 293/1999](#)
- [Law 96/2006](#)
- [Abruzzo \(Regional Law 23/2012\)](#)
- [Basilicata \(Regional Law 17/2005\)](#)
- [Calabria \(Regional Law 15/2009\)](#)
- [Lazio \(Regional Law 4/ 2008\)](#)
- [Marche \(Regional Law 33/2019\)](#)
- [Friuli Venezia Giulia \(Regional Law 25/1996\)](#)
- [Campania \(Regional Law 284/2008\)](#)
- [Tuscany \(Regional Law 56/2009\)](#)
- [Veneto \(Regional Law 28/2012\)](#)
- [Emilia Romagna \(Regional Law 22/2014\)](#)
- [Apulia \(Regional Law 13/2015\)](#)
- [Sardinia \(Regional Law 11/2005\)](#)
- [Sicily \("Regional" Law 9/2019\)](#)

Γαλλία

- [Ministerial Decree, May 9th 2011](#)
- [Ministerial Decree, March 13th 2012](#)

Ισπανία

- [Law 3/2001, of March 26, on State Maritime Fishing](#)
- [Royal Decree 239/2019](#)
- [Royal Decree 418/2015](#)

Ελλάδα

- [Law 4070/2012](#)
- [Law 4179/2013](#)
- [Joint Ministerial Decision 414/2354/2015](#)

Κεφάλαιο 4: Οργανωτικοί, νομοθετικοί και γραφειοκρατικοί περιορισμοί

Αν και ο αλιευτικός τουρισμός είναι σήμερα μια πραγματικότητα γνωστή στους αλιείς και υπάρχει και στις τέσσερις χώρες που ανασκοπούνται, σε καμία από αυτές δεν έχει ακόμη εκφράσει την πλήρη δυναμική της και, πολύ συχνά, θεωρείται από εκείνους που εργάζονται στον τομέα ως ευκαιρία πολύ απομακρυσμένη και δύσκολο να εφαρμοστεί. Αυτό οφείλεται σε ορισμένα προβλήματα.

Λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν στις 4 χώρες, προέκυψαν δυσκολίες και παρόμοιοι περιορισμοί σχετικά με τον αλιευτικό τουρισμό. Πρώτα απ' όλα, η γραφειοκρατία που εκφοβίζει τον ψαρά και μειώνει κάθε ιδέα διαφοροποίησης. Ακόμη και τα όρια και οι νομικές υποχρεώσεις, σε πολλές περιπτώσεις, αναγκάζουν τον αλιέα να πληρώσει υψηλά κόστη για να καταστήσει το σκάφος κατάλληλο και συμμορφούμενο με το νόμο ή να ακολουθήσει κανόνες και περιορισμούς που καθιστούν τη δραστηριότητα μη κερδοφόρα (π.χ.: ο περιορισμένος αριθμός ατόμων στο πλοίο).

Τα οργανωτικά προβλήματα σχετίζονται με τις δυσκολίες οργάνωσης της θαλάσσιας εκδρομής, τη προσέλκυση και διαχείριση των ενδιαφερόμενων τουριστών, τη διαχείριση ατόμων επί του σκάφους, τη διατήρηση ορισμένης καθαριότητας του σκάφους, τη διαχείριση της ασφάλειας, του συντονισμού και της οργάνωσης επισκέψεων στην ξηρά (ψαραγορά, μουσείο, λιμανάκια). Αυτές οι δραστηριότητες χρειάζονται χρόνο και προσοχή και ένας αλιέας είναι απίθανο να μπορεί να τις υποστηρίξει μόνος του. Είναι επομένως θεμελιώδες αφενός να δημιουργηθούν δομές που υποστηρίζουν τους αλιείς στην έναρξη και τη διαχείριση δραστηριοτήτων, ένα έργο που μπορεί να εκτελεστεί από τους ίδιους τους αλιευτικούς οργανισμούς ή τους συνεταιρισμούς και, αφετέρου, είναι εξίσου σημαντικό οι αλιείς να αποκτήσουν δεξιότητες απαραίτητες για τη διαχείριση μιας ολόκληρης σειράς προβλημάτων που υπερβαίνουν αυτά που συνδέονται αυστηρά με τις αλιευτικές δραστηριότητες.

Οι παλαιότερες γενιές συχνά δεν είναι έτοιμες για αυτήν την αλλαγή, για το λόγο αυτό, η εναλλαγή των γενεών είναι σημαντική αλλά, στις μέρες μας, δεν είναι τόσο συχνή στον κόσμο της αλιείας.

Ένα άλλο σημαντικό κενό και στις 4 χώρες είναι η έλλειψη στατιστικών στοιχείων για τον αλιευτικό τουρισμό. Πράγματι, δεν υπάρχουν ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των αλιέων που ασκούν αλιευτικό τουρισμό, για το εισόδημά τους, για τις οργανωτικές τους μεθόδους κ.λπ.

Η γνώση στατιστικών δεδομένων σχετικά με την πραγματικότητα του αλιευτικού τουρισμού της χώρας ή της περιοχής θα μπορούσε να δώσει στους αλιείς σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο έναρξης και διαχείρισης της δραστηριότητας, σχετικά με τον ανταγωνισμό, σχετικά με τις ιδέες διαφοροποίησης και παραδείγματα ορθών πρακτικών.

Όσον αφορά την Ιταλία και την Ελλάδα, αυτά τα προβλήματα επιδεινώνονται από εκείνα που σχετίζονται με τη διαχείριση των μαγειρεμένων τροφίμων επί του σκάφους, οι οποίοι δεσμεύουν τον αλιέα σε μια σειρά κανόνων για την υγιεινή των τροφίμων (HACCP) που συχνά είναι δύσκολο να εφαρμοστούν σε ένα αλιευτικό σκάφος.

Κεφάλαιο 5: Πολιτιστική κληρονομιά της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας

Οι παραδοσιακές αλιευτικές δραστηριότητες αποτελούν μέρος της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και συμβάλλουν στην ταυτότητα των παράκτιων κοινοτήτων, επίσης λόγω του τρόπου με τον οποίο έχουν συμβάλει στη διαμόρφωση των γεύσεων, των τροφίμων, των παραδόσεων, της ιστορίας και των τοπίων: αυτή η πτυχή μπορεί και πρέπει να εκτιμηθεί στην επαφή με τους τουρίστες.

Ο όρος «πολιτιστική κληρονομιά» αναφέρεται επίσης στην αρχαία και βαθιά σχέση μεταξύ του ανθρώπου και του περιβάλλοντος, της οποίας οι ψαράδες είναι έμβιοι μάρτυρες. Επίσης, σε αυτό το πλαίσιο, ο αλιευτικός τουρισμός μπορεί να αποδειχθεί, αφενός, ένα σημαντικό εργαστήριο που συνδέεται με την εκπαίδευση και την ενημέρωση όσον αφορά τη βιωσιμότητα και, αφετέρου, την απαραίτητη ενίσχυση του αλιέα ως «φύλακα της θάλασσας».

Οι τουριστικές δραστηριότητες που σχετίζονται με την αλιεία μπορούν να βοηθήσουν στην αύξηση της προβολής των αλιέων και στην ενθάρρυνση της εκτίμησης και της κατανόησης της σύνθετης δραστηριότητάς τους.

Σε όλες τις χώρες που συμμετέχουν στο έργο, οι παραδόσεις που σχετίζονται με τον κόσμο της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας θεωρούνται σημαντική κληρονομιά που πρέπει να παραδοθεί και να διατηρηθεί. Χειροτεχνία, εργαλεία, τεχνικές, ιστορίες και θρύλοι, παραδόσεις, συνταγές, χαρακτήρες και μέρη είναι μέρος μιας πολιτιστικής κληρονομιάς που μπορεί να προσελκύσει πολλούς τουρίστες και που μπορεί να εξηγηθεί τέλεια και να παραδοθεί από τους ίδιους τους ψαράδες.

Για το λόγο αυτό, οι αλιείς πρέπει να αναπτύξουν δεξιότητες επικοινωνίας και να είναι σε θέση να διασκεδάσουν το κοινό με το να είναι σαφείς και περιεκτικοί σεβόμενοι το χρονοδιάγραμμα.

Στην πράξη, μπορούμε ήδη να εντοπίσουμε διάφορες πρωτοβουλίες ικανές να αξιοποιήσουν σε οικονομικό επίπεδο την πολιτιστική κληρονομιά. Ως πρώτο, σε πολλές παράκτιες πόλεις της Μεσογείου, υπάρχουν Μουσεία αφιερωμένα στη θαλάσσια πολιτιστική κληρονομιά και την αξιοποίηση θαλάσσιων ή λιμνοθάλασσας. Θα άξιζε να διερευνήσουμε τη δυνατότητα αύξησης του επιπέδου άμεσης συμμετοχής των αλιέων σε αυτά τα μουσεία.

Από την άλλη πλευρά, ορισμένες ιδιωτικές τουριστικές εταιρείες περιλαμβάνουν ήδη λιμάνια και εγκαταστάσεις αλιείας σε ορισμένες χαρακτηριστικές περιηγήσεις, αποδεικνύοντας ότι μπορούν να εκτιμηθούν από τους τουρίστες όταν συνδυάζονται με ιστορίες, ανταλλαγή παραδόσεων και προσθήκη προϊόντων. Ορισμένες δραστηριότητες «επί ξηράς» αλιευτικού τουρισμού έχουν ήδη αρχίσει να ενσωματώνουν παρόμοιες χερσαίες εκδρομές στην προσφορά τους.

Κεφάλαιο 6: Έλλειψη επίσημων προγραμμάτων κατάρτισης, αναγκαίες δεξιότητες και εκπαιδευτικά κενά των ομάδων στόχων

Έλλειψη επίσημων προγραμμάτων κατάρτισης

Για να ξεκινήσει μια αλιευτική τουριστική δραστηριότητα, οι αλιείς πρέπει να έχουν συγκεκριμένες δεξιότητες που συχνά δεν υπάρχουν ακόμη σε προγράμματα κατάρτισης τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Το έργο διερεύνησε, μέσω μιας σειράς συνεντεύξεων με ενδιαφερόμενους του ναυτιλιακού τομέα και τις προηγούμενες γνώσεις των ίδιων των εταίρων, ποιες είναι οι κύριες δεξιότητες και τα κύρια περιεχόμενα που πρέπει να περιληφθούν σε ένα πρόγραμμα κατάρτισης που απευθύνεται σε αλιείς που θέλουν να ξεκινήσουν ως δραστηριότητα τον αλιευτικό τουρισμό. Με τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν, το έργο FIT4BLUE στοχεύει στη δημιουργία δύο προγραμμάτων κατάρτισης: το ένα απευθύνεται σε μέντορες / εκπαιδευτές για να τους κατευθύνει στο περιεχόμενο που συμπεριληφθεί κατά τη διάρκεια ενός μαθήματος που απευθύνεται σε νέους επιχειρηματίες στον αλιευτικό τουρισμό και το άλλο απευθύνεται σε αλιείς για εκπαίδευση τους στην έναρξη αλιευτικών τουριστικών δραστηριοτήτων.

Αυτό θα χρησιμεύσει για να καλύψει ένα κενό που έχει αναδείξει το κονσόρτιουμ σε ευρωπαϊκό επίπεδο (έλλειψη επίσημου ευρωπαϊκού προγράμματος κατάρτισης για τον αλιευτικό τουρισμό) και σε εθνικό επίπεδο στις 4 χώρες που συμμετέχουν στο έργο. Στην πραγματικότητα, σε 3 χώρες (Ισπανία, Γαλλία και Ελλάδα) δεν υπάρχει οποιοδήποτε επίσημο ή ειδικό πρόγραμμα κατάρτισης για τους αλιείς στον αλιευτικό τουρισμό και μόνο στην Ιταλία υπάρχει ένα ειδικό πρόγραμμα κατάρτισης για τους αλιείς για τον αλιευτικό τουρισμό αλλά οργανωμένο σε περιφερειακό επίπεδο (στην περιοχή του Βένετο)¹.

Στην Ισπανία, υπάρχουν ιδιωτικές οντότητες που προσφέρουν κάποιες έννοιες του αλιευτικού τουρισμού, της ασφάλειας στο πλοίο και του προγραμματισμού επισκέψεων και δρομολογίων. Σε άλλες χώρες, υπάρχουν προγράμματα κατάρτισης που προέρχονται από ευρωπαϊκά έργα που έχουν οδηγήσει σε εγχειρίδια ορθής πρακτικής ή σεμινάρια κατάρτισης. Και στις 4 χώρες, δεν υπάρχουν προγράμματα κατάρτισης για εκπαιδευτές.

¹ It is a mandatory course for fishing tourism “onboard” and “on land”

Αναγκαίες δεξιότητες και εκπαιδευτικά κενά των ομάδων στόχων

Όπως αναφέρθηκε, το έργο FIT4BLUE συγκέντρωσε, με συνεντεύξεις μερικών ενδιαφερομένων, τις πιο σημαντικές δεξιότητες που απαιτούνται για έναν αλιέα για να ξεκινήσει μια αλιευτική τουριστική δραστηριότητα. Μεταξύ των πιο σημαντικών δεξιοτήτων που προέκυψαν από τις συνεντεύξεις στις 4 χώρες είναι η προφορική επικοινωνία που είναι απαραίτητη για την επαφή με τους τουρίστες. Πολλοί αλιείς δεν έχουν συνηθίσει να μιλούν δημόσια και σε ορισμένες περιπτώσεις εξακολουθούν να χρησιμοποιούν την τοπική διάλεκτο. Κάνοντας έναν αλιέα ικανό να πει και να εκθέσει τα βιώματα του μπορεί σίγουρα να κάνει την εμπειρία πιο προσιτή και για τους εθνικούς και διεθνείς τουρίστες.

Για το λόγο αυτό, πρέπει να αναπτυχθούν επίσης οι δεξιότητες της βασικής αγγλικής γλώσσας, για τη διαχείριση ξένων τουριστών που, διαφορετικά, κινδυνεύουν να μην εμπλακούν και να μην εκτιμήσουν τη δραστηριότητα.

Οι δεξιότητες πληροφορικής είναι επίσης πολύ σημαντικές. Το Διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Twitter, κ.λπ.) είναι πλέον τα πιο χρησιμοποιημένα κανάλια για τη διαφήμιση μιας αλιευτικής τουριστικής επιχείρησης. Δεν έχουν όλοι οι αλιείς τις απαραίτητες γνώσεις για τη χρήση κοινωνικών δικτύων ή ιστοτόπων μέσω υπολογιστή, φορητού υπολογιστή και smartphone και αυτό είναι ένα κενό που μπορεί να βλάψει την προβολή της δραστηριότητας.

Άλλες σημαντικές δεξιότητες είναι οι επιχειρηματικές και εμπορικές δεξιότητες, τόσο για τη διαχείριση της επιχείρησης όσο και για τη δημιουργία σύνδεσης και συμφωνιών με ταξιδιωτικούς πράκτορες, ξενοδοχεία, τουριστικά γραφεία και Pro Loco. Υπό αυτήν την έννοια, θα είναι σημαντικό να αναπτυχθούν οι χρήσιμες δεξιότητες για αυτού του είδους τις διαπραγματεύσεις, έννοιες που σχετίζονται με το πώς να ξεκινούν συνεργατικές σχέσεις με δομές αφιερωμένες στη διαχείριση ομάδων τουριστών και σχετίζονται με τον τρόπο πλοήγησης σε έναν κόσμο γεμάτο ψυχαγωγικές δραστηριότητες δραστηριότητες.

Οι δεξιότητες μάρκετινγκ είναι πολύ σημαντικές επίσης επειδή οι αλιείς πρέπει να είναι σε θέση να πουλήσουν το προϊόν τους σε τουρίστες, είτε πρόκειται για θαλάσσια εκδρομή κατά μήκος της ακτής, είτε πρόκειται για προϊόν που δοκιμάζεται, είτε πρόκειται για πολιτιστική δραστηριότητα στην ξηρά (περιηγήσεις στην ψαραγορά και στο λιμάνι).

Η γνώση του τουριστικού τομέα είναι επομένως πολύ σημαντική για να γνωρίζουν οι αλιείς με ποιες με ομάδες στόχους να επικοινωνήσουν και ποια κανάλια να χρησιμοποιήσουν.

Όσον αφορά την πολιτιστική και φυσική κληρονομιά της περιοχής, η βασική εκπαίδευση θα είναι σημαντική για να επιτρέψει στον αλιέα να πει τόσο την ιστορία της περιοχής όσο και του λιμανιού ψαρέματος και τα φυσικά χαρακτηριστικά της ακτής.

Μια άλλη σημαντική ικανότητα είναι η γνώση των κανονισμών ασφαλείας, θεμελιώδους σημασίας για τον ψαρά που θέλει να ξεκινήσει αυτόν τον τύπο δραστηριότητας χωρίς να του επιβληθούν κυρώσεις και για να διατηρεί τους επισκέπτες ασφαλείς.

Σε χώρες όπου υπάρχει η δυνατότητα χορήγησης τροφής επί του σκάφους (μόνο στην Ιταλία και την Ελλάδα) ή στην ξηρά (στην Ιταλία, την Ελλάδα και, σε ορισμένες περιπτώσεις, στη Γαλλία και την Ισπανία), η γνώση των κανονισμών υγιεινής είναι υποχρεωτική (κανονισμός HACCP). Οι γαστρονομικές και επιτραπέζιες δεξιότητες θα είναι επίσης πολύ σημαντικές.

Οι κύριες δεξιότητες προέκυψαν κατά τη διάρκεια συνεντεύξεων των ενδιαφερομένων

Ανάγκες και δεξιότητες	Γαλλία	Ιταλία	Ισπανία	Ελλάδα
Δεξιότητες επικοινωνίας	X	X	X	X
Δεξιότητες πληροφορικής (κοινωνικό δίκτυο, ιστότοπος)	X	X	X	X
Δεξιότητες οικονομικής και διοικητικής διαχείρισης	X	X	X	X
Βασική εκπαίδευση για την πολιτιστική και φυσική κληρονομιά της περιοχής	X	X	X	X
Δεξιότητες αγγλικής γλώσσας	X	X	X	X
Επιχειρηματικές δεξιότητες	X	X	X	X
Βασικές γνώσεις του τουριστικού τομέα και πώς ρυθμίζεται και οργανώνεται	X	X	X	
Γνώση των κανονισμών και των κανόνων ασφαλείας	X	X		
Γαστρονομικές δεξιότητες		X		X
Κανόνες HACCP		X		X

Κεφάλαιο 7: Παραδείγματα καλών πρακτικών

Αν και ο αλιευτικός τουρισμός βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο, με διάφορες οικονομικές και κανονιστικές δυσκολίες, δεν υπάρχει έλλειψη ενάρετων παραδειγμάτων καλών πρακτικών σε όλες τις χώρες. Αυτά τα παραδείγματα αφορούν όχι μόνο μεμονωμένους αλιείς αλλά και συνεταιρισμούς και ενώσεις που διαδραματίζουν θεμελιώδη ρόλο ως υλικοτεχνική και οργανωτική υποστήριξη.

Στην Ιταλία, εντοπίστηκαν πέντε παραδείγματα, διαφορετικά ανά περιοχή και επιχειρήσεις. Όλα έχουν την γαστρονομική αξιοποίηση του προϊόντος στο επίκεντρο της πρότασής τους, η οποία αποδεικνύεται ότι είναι το απλούστερο και πιο αποτελεσματικό τουριστικό αξιοθέατο. Μια τουριστική πρόταση που στη συνέχεια εμπλουτίζεται με όλα τα υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία που σχετίζονται με την αλιεία, την υδατοκαλλιέργεια και τη θάλασσα.

Στην Ισπανία, οι περισσότερες από τις πιο γνωστές δραστηριότητες αλιευτικού τουρισμού συγκεντρώνονται στην περιοχή της Μεσογείου και στη Γαλικία. Έχουμε επιλέξει μερικά παραδείγματα διαφορετικών τύπων δραστηριοτήτων τόσο στη ξηρά όσο και « στο πλοίο» και ένα παράδειγμα εταιρείας που είναι υπεύθυνη για την προώθηση ιδιωτικών πρωτοβουλιών που δεν διαθέτουν τα μέσα για τη διαχείριση κρατήσεων και την άμεση προώθηση.

Στη Γαλλία, είναι δύσκολο να εντοπιστούν καλές πρακτικές αλιευτικού τουρισμού στη Μεσόγειο. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν. Οι ψαράδες που βρίσκονται στα λιμανάκια ψαρέματος της Κυανής Ακτής και της Κορσικής δεν επικοινωνούν ή πολύ λίγο στα κοινωνικά δίκτυα λόγω έλλειψης γνώσεων, αλλά κυρίως επειδή δεν ανήκει στην κουλτούρα τους. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι επαγγελματικές οργανώσεις διαχειρίζονται, ανάλογα με τις ικανότητές τους, την επικοινωνία σχετικά με τον αλιευτικό τουρισμό από τη δική τους ιστοσελίδα. Πράγματι, η περιφερειακή επιτροπή θαλάσσιας αλιείας της Προβηγκίας Alpes Côte d'Azur και της Κορσικής επέλεξαν το ίδιο λογότυπο που διατίθεται στην περιφερειακή γλώσσα για τον εντοπισμό του αλιευτικού τουρισμού σε όλα τα μέσα επικοινωνίας και τα

λιμάνια. Ωστόσο, μπορούμε να σημειώσουμε ορισμένες εξαιρέσεις όπως στο τμήμα Bouches du Rhône.

Στην Ελλάδα, υπάρχουν μόνο 150 αλιείες με άδεια αλιευτικού τουρισμού. Τα ελληνικά νησιά όπως η Κρήτη, η Σαντορίνη και η Κέρκυρα έχουν τα καλύτερα παραδείγματα αλιευτικού τουρισμού. Στην Αττική, την περιοχή με σχεδόν το μισό ελληνικό πληθυσμό, υπάρχουν λιγότεροι από 10 αλιείες με Άδεια Αλιευτικού Τουρισμού. Σημαντικό είναι το παράδειγμα του αλιευτικού τουρισμού της λιμνοθάλασσας του Μεσολογγίου.

Ιταλία

Παρά τις πολλές δυσκολίες, στην Ιταλία δεν υπάρχει έλλειψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, οι οποίες μπορούν να ληφθούν ως μοντέλο τόσο για την εφαρμογή νέων μοντέλων ενσωμάτωσης εισοδήματος όσο και για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Μόνο μερικές από αυτές τις καλές πρακτικές παρουσιάζονται παρακάτω, σχετικά με τα διάφορα περιφερειακά πλαίσια.

Καλή πρακτική n. 1: Αλιευτικός Τουρισμός στη Λιγουρία

Ακολουθώντας το παράδειγμα είκοσι ετών αλιευτικού τουρισμού στη Σαρδηνία, η Λιγουρία διακρίθηκε σε εθνικό επίπεδο, λόγω της έντονης προσπάθειας διαφοροποίησης των διαθέσιμων δραστηριοτήτων τα τελευταία πέντε χρόνια. Αυτό ήταν δυνατό λόγω του σημαντικού έργου των συνεταιρισμών αλιέων, των ενώσεων εμπόρων αλιείας σε συνέργεια με τα γραφεία της Περιφέρειας της Λιγουρίας για την υποστήριξη της βούλησης των αλιέων να διαφοροποιήσουν την αλιευτική τους δραστηριότητα, μέσω της δημιουργίας περιφερειακών κανονισμών διευκόλυνσης, από κοινού συμμετοχή σε χρηματοδότησε ευρωπαϊκά έργα και τη δημιουργία εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με στόχο τη δημιουργία επιχειρηματικών δεξιοτήτων. Οι αβέβαιες θαλάσσιες καιρικές συνθήκες που χαρακτηρίζουν αυτήν την περιοχή ειδικά το καλοκαίρι, ώθησαν τους ψαράδες να αναπτύξουν τον αλιευτικό τουρισμό με μια βάρκα αγκυροβολημένη στην προκυμαία και επικεντρώθηκαν στην παροχή γευμάτων με βάση φρέσκα και τοπικά ψάρια. Οι εταιρείες που έχουν διακριθεί είναι ο Συνεταιρισμός Ψαράδων του Boccadasse (Ge), με τη δημιουργία του itti-tourism Ge8317 όπου οι τουρίστες μπορούν να έχουν ένα απεριτίφ στην παραλία, ο Συνεταιρισμός Mare di

Albenga που προσφέρει μια «εν πλω» διδακτική υπηρεσία μαγειρικής και μικρές κρουαζιέρες, ο Συνεταιρισμός Crazy Fish της Varazze (Sv), ο Συνεταιρισμός Bistromare με απεριτίφ στην παραλία και κρασιά απευθείας από τον «ηρωικό» αμπελώνα που επιμελήθηκε ο ίδιος ο ψαράς και βρίσκεται σε ένα ύψωμα της Λιγουρίας. Ιστορική παρουσία στην περιοχή είναι το pescaturismo Castel Dragone του οποίου ο ιδιοκτήτης έχει μετατρέψει το γρι-γρι του σκάφους σε πλωτό εστιατόριο και το Alalunga pesca του Savona Cooperative, που αποτελείται από πολύ νέους ψαράδες οι οποίοι, καθ 'όλη τη διάρκεια του έτους, προσφέρουν σακούλες με τηγανητά ψάρια αποβάθρα το βράδυ.

Συνεταιρισμός Αλιέων της Boccadasse (Ge), με τη δημιουργία του Ge8317 itti-tourism

Mare di Albenga Cooperative-Liguria

Crazy Fish Cooperative of Varazze- Liguria

Castel Dragone - Camogli (Ge) - Liguria

Alalunga pesca of Savona Cooperative

Καλή πρακτική ν. 2: Ο αλιευτικός τουρισμός του Paolo Fanciulli

Όταν μιλάμε για αλιευτικό τουρισμό στην Τοσκάνη, σκεφτόμαστε αμέσως τον Paolo Fanciulli ο οποίος με τη βάρκα του "Sirena" συνοδεύει τους τουρίστες για να ανακαλύψουν την όμορφη ακτή του Πάρκου Maremma. Ένας καινοτόμος για τους άλλους ντόπιους ψαράδες, με την πάροδο των ετών έχει πειραματιστεί επιτυχώς με τον χερσαίο αλιευτικό τουρισμό που βασίζεται σε βιολογικά προϊόντα και συνέβαλε σημαντικά στη διατήρηση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας του πάρκου με τη δημιουργία του «Ψαροχωρίου», ενός βυθισμένου μουσείου αποτελούμενο από μαρμάρινα αγάλματα της Τοσκάνης που λειτουργούν ως τεχνητά εμπόδια για την αποθήκευση τοπικών ειδών ψαριών.

Paolo il Pescatore
Il Parco della Maremma dal Mare

Vivi l'emozione del mare con Paolo il Pescatore, pioniere della pesca sostenibile e del pescaturismo: escursioni della costa, illustrazione dell'ambiente marino, pranzi o cene con il pesce appena pescato e molto altro...

Prenota al 3332846199 (Deutsch 3357069603)
www.paoloilpescatore.it

ANGELO PESCATURISMO

I FRATELLI ARGENTO VI ASPETTANO
AL PORTICCIOLO DI TORRE CANNE (BR)

PER INFO E PRENOTAZIONI:
☎ 340 2715898 - 338 8501821
✉ angelopescaurismo@gmail.com

HAPPY HOUR   PESCA PROFESSIONALE   EVENTI

Ιστοσελίδα: <https://paoloilpescatore.it/pescaturismo.php>

Καλή πρακτική ν. 3: Περιφέρεια Απουλίας

Η Περιφέρεια της Απουλίας, παρά τη φήμη της ως υψηλή τουριστική περιοχή, χαρακτηρίζεται από την παρουσία λίγων αλιευτικών τουριστικών δραστηριοτήτων που με την πάροδο των ετών έχουν υλοποιηθεί και παραμένουν στην περιοχή. Η αιτία είναι να βρεθεί σε ένα ναυτικό που αποτελείται κυρίως από συστήματα τράτας βυθού, με σκάφη που δεν είναι κατάλληλα για φιλοξενία τουριστών, αλλά πράγματι πολύ δραστήρια στις λιανικές πωλήσεις. Ως καλές πρακτικές μπορούμε να επισημάνουμε τις μικρές αλιευτικές πραγματικότητες που επικεντρώνονται στην επαρχία του Μπρίντζι, όπως το pescaturismo Francesco, το pescaturismo Angelo, το My Way ενώ στην περιοχή του Porto Cesareo υπάρχει το pescaturismo Lo Sparviere με το μεγάλο αλιευτικό σκάφος με παραγάδια που επίσης διακρίθηκε μετατρέποντας το σκάφος του σε διδακτικό μέρος για σχολικές ομάδες.

Pescaturismo Francesco

Καλή πρακτική ν. 4: Συνεταιρισμός αλιείας Casa del Pescatore Cesenatico

Στην Εμίλια-Ρομάνια, ένα σίγουρα πρωτοποριακό παράδειγμα είναι αυτό του «Συνεταιριστικού Casa del pescatore» στο Cesenatico (FC). Ο συνεταιρισμός ιδρύθηκε επίσημα το 1945, αλλά καταπιάνεται σε μια σειρά δράσεων συνεργασίας που έχουν ήδη υλοποιηθεί από μια ομάδα ψαράδων τις προηγούμενες δεκαετίες. Σήμερα, παρά τις δυσκολίες της αλιείας με τράτα, χάρη και στον σημαντικό τομέα των μυδιών, ο συνεταιρισμός είναι μια από τις σημαντικότερες και δυναμικότερες ιταλικές παραγωγικές εταιρείες. Με τα χρόνια, εκτός από αυτές τις αδιαμφισβήτητες επιχειρηματικές ιδιότητες, εδραιώνει επίσης μια νέα κορυφαία πολιτιστική δραστηριότητα, που συνδέεται με την ανάπτυξη της υλικής και άυλης κληρονομιάς του ίδιου του συνεταιρισμού και των μελών του.

Ο συνεταιρισμός έχει στενή σχέση με το Ναυτικό Μουσείο Cesenatico, την αριστεία του μουσείου σε ευρωπαϊκό επίπεδο και έχει προωθήσει και δημιουργήσει ένα πραγματικό ιστορικό αρχείο, συλλέγοντας φωτογραφικό και κινηματογραφικό υλικό, καθώς και καταγεγραμμένες προφορικές και γραπτές μαρτυρίες. Ένα βιβλίο δημοσιεύτηκε πρόσφατα «Il mare non è un campo di grano. Interviste ai pescatori di Cesenatico» (Η θάλασσα δεν είναι σιτάρι. Συνεντεύξεις με τους ψαράδες Cesenatico) του Davide Gnola, που παράγεται από τον ίδιο τον συνεταιρισμό.

Επίσης, ο Συνεταιρισμός και τα μέλη του ασκούν αλιευτικό τουρισμό επί του σκάφους και επί ξηράς εδώ και είκοσι χρόνια. Συγκεκριμένα, αυτές οι δραστηριότητες διαχειρίζονται ο συνεταιρισμός των ψαράδων σε συνεργασία με έναν συνεταιρισμό που είναι ειδικός στον τομέα της βελτίωσης της περιοχής, της πολιτιστικής κληρονομιάς και του περιβάλλοντος και στη διοργάνωση εκδρομών. Αυτός ο εξωτερικός συνεταιρισμός λειτουργεί ως ενδιάμεσος μεταξύ αλιέων και πολιτών ή μαθητών.

Πάντα στο πλαίσιο της βελτίωσης του προϊόντος και του λιμανιού, δύο πολύ σημαντικές εκδηλώσεις μπορούν να θεωρηθούν όχι μόνο απλά γαστρονομικά φεστιβάλ χωρών αλλά και πραγματικές στιγμές αξιοποίησης και διάδοσης που σχετίζονται τόσο με τα προϊόντα ψαριών όσο και με τα θαλασσινά και τον πολιτισμό της αλιείας και θαλάσσια καλλιέργεια.

Το "Azzurro come il pesce" θα γιόρταζε τα είκοσι χρόνια του φέτος, στις αρχές Μαΐου.

Το "Il pesce fa festa" είναι το φθινοπωρινό γεγονός που προσελκύει χιλιάδες ανθρώπους κατά τη διάρκεια τεσσάρων ημερών, όχι μόνο με τα γαστρονομικά περίπτερα, αλλά και χάρη στις πολυσύχναστες συναντήσεις με ψαράδες, μύδια, ερευνητές, ιστορικούς και όλους εκείνους που με διάφορες δυνατότητες περιστρέφονται τον κόσμο της αλιείας και της θαλάσσιας καλλιέργειας του Cesenatico.

Ιστότοπος 1: <http://www.casapescatore.it/Pescaturismo/>

Ιστότοπος 2: https://www.cesenatico.it/scheda_articolo.asp?id=320

Ιστότοπος 3: https://www.cesenatico.it/scheda_evento.asp?id=22

<p>Proposta 1 Un giorno da pescatore!</p> <p>MATTINO ore 9,30 - 12,00 circa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ritrovo presso il Mercato Ittico di Cesenatico e imbarco a bordo del peschereccio - Illustrazione dei sistemi di pesca in uso nella marineria di Cesenatico a cura del comandante dell'imbarcazione - Visita ai vivai di mare per l'allevamento dei mitili (cozze): lavorazione, selezione e raccolta del prodotto per la commercializzazione - Dimostrazione di pesca con l'ausilio di attrezzi da posta (cogulli, tramagli e cestelli per lumachini) - Incontro al largo con pescherecci che effettuano la pesca a strascico e volante intenti a salpare le reti al termine della "calata" di pesca (*) - Rientro in porto <p><small>* È possibile solo dal lunedì al venerdì esclusi i periodi di fermo pesca</small></p> <p>POMERIGGIO ore 14,00 - 15,30 circa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ingresso in Sala Asta del Mercato Ittico per assistere alle contrattazioni dei prodotti ittici <p>Quota di partecipazione individuale: € 50,00</p>	<p>Proposta 2 Cesenatico e i suoi segreti</p> <p>MATTINO ore 9,30 - 12,00 circa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ritrovo coi pescatori presso il Mercato Ittico di Cesenatico - Sala lavorazione e allestimenti reti da pesca: incontro con i vecchi pescatori che esercitano l'attività di riparazione e allestimento delle reti da pesca e illustrazione dei sistemi di pesca in uso nella Marineria di Cesenatico - Magazzino approvvigionamenti reti, cordami, materiali e attrezzature di pesca - Cantieri navali, scalo di alaggio e varo natanti, Porte Vinciane - Centro di ricerche Marine, battello oceanografico Daphne - Fabbrica del ghiaccio - Vecchio borgo dei pescatori lungo l'asta di Ponente del porto - Visita al museo della Marineria: sezione galleggiante e sezione terra - Passeggiata lungo Corso Garibaldi e visita a Pescheria e Conserve <p>POMERIGGIO ore 14,00 - 15,30 circa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rientro in porto dei pescherecci - Ingresso in Sala Asta del Mercato Ittico per assistere alle contrattazioni dei prodotti ittici <p>Quota di partecipazione individuale: € 10,00 Minimo 12 partecipanti</p> <p>Pescaturismo per le scuole è "La compagnia del pesce azzurro" www.giratlantide.net/lacompaniadelpesceazzurro</p>	<p>Tutti a tavola</p> <p>Esclusivamente per chi partecipa alle proposte 1 e/o 2 è possibile assaggiare al punto "degustazione" della Cooperativa Casa del Pescatore, un pranzo cucinato dai pescatori di Cesenatico, con pesce rigorosamente fresco di stagione, pescato dalle imbarcazioni della marineria.</p> <p>Il pranzo: un antipasto - cozze e vongole un primo piatto - spaghetti con le vongole o passatelli con brodo di pesce un secondo - grigliata o pesce fritto accompagnati da acqua e vino in abbondanza</p> <table border="1"> <tr> <td>Proposta 2+pranzo di pesce</td> <td>€ 38,00</td> </tr> <tr> <td>Proposta 1+pranzo di pesce</td> <td>€ 70,00</td> </tr> <tr> <td>Proposta 1+2+pranzo di pesce</td> <td>€ 79,00</td> </tr> </table> <p>Le quote sono valide per minimo 6 partecipanti Periodi di effettuazione da maggio a ottobre Le prenotazioni devono essere effettuate con almeno una settimana di anticipo dalla data di partenza.</p> <p>SOGGIORNI DI pesca turismo</p> <p>Proposte per weekend fra le vele multicolori di Cesenatico alla scoperta del mare e delle sue tradizioni, alla ricerca delle radici più autentiche della Romagna a partire da € 170,00</p>	Proposta 2+pranzo di pesce	€ 38,00	Proposta 1+pranzo di pesce	€ 70,00	Proposta 1+2+pranzo di pesce	€ 79,00
Proposta 2+pranzo di pesce	€ 38,00							
Proposta 1+pranzo di pesce	€ 70,00							
Proposta 1+2+pranzo di pesce	€ 79,00							

Καλή πρακτική ν. 5: Ο Αλιευτικός Τουρισμός στο “Nonno Remo”

Ένα ακόμη παράδειγμα καλής πρακτικής μπορούμε να βρούμε στην Πεσκάρα (περιοχή Abruzzo): Το αλιευτικό σκάφος οστρακοειδών “Nonno Remo” οργανώνει εκδρομές με ημερόπλοιο με μεσημεριανό γεύμα, ταξίδια ψαρέματος ή σύντομα ταξίδια με απεριτίφ στην ανοιχτή θάλασσα κατά το ηλιοβασίλεμα. Το σκάφος συνεργάζεται επίσης με ερευνητικά κέντρα και τις υγειονομικές αρχές για την επιβίβαση ειδικών για δειγματοληπτικές δραστηριότητες στη θάλασσα.

PescaTurismo
Pesca turismo a bordo della
Nonno Remo I

Claudio Lattanzio
333 832 1822

*“Un modo nuovo,
appassionante
e divertente
di vivere il mare”*

www.nonnoremo.it
/pescaturismo

Ιστότοπος 1: <https://www.facebook.com/pescaturismo/>

Ιστότοπος 2: <https://www.pescaturismo.it/wordpress/>

Καλή πρακτική ν. 6: Αλιευτικός τουρισμός «Ασία» και Itti-τουρισμός «Al Fritulin»

Στην περιοχή του Βένετο στο Δέλτα του Ρο υπάρχει ένα ακόμη καλό παράδειγμα αλιευτικού τουρισμού: Στη λιμνοθάλασσα Scardovari υπάρχει η "Pescaturismo Asia" που έχει ένα σκάφος που καθοδηγεί τους τουρίστες σε εκδρομές στη λιμνοθάλασσα Scardovari για να δουν ψάρεμα και άλλα είδη ψαρέματος και για να απολαύσουν το Δέλτα του Ρο: "Επισκεφθείτε τις λιμνοθάλασσες του περιφερειακού πάρκου Veneto στο Δέλτα του Ρο με τα τοπικά σκάφη και με τη συνοδεία τοπικών ψαράδων".

Η ίδια εταιρεία διαθέτει επίσης έναν itti-τουρισμό "Al Fritulin" που προσφέρει στους πελάτες μόνο τοπικά προϊόντα, εκτρεφόμενα ή αλιεύματα: "Τυπική κουζίνα ψαριού στο 0km, απευθείας από τον ψαρά στο τραπέζι μας"

Asia
PESCA-TURISMO

ESCURSIONI GUIDATE
NEL PARCO REGIONALE VENETO
DEL DELTA DEL PO

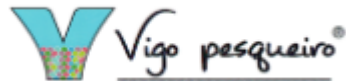
REGIONE del VENETO
PARCO REGIONALE VENETO
fit4blue
tripadvisor

CELL: 348 2848885
WWW.PESCATURISMODELTAPO.COM

Ιστότοπος: <https://www.facebook.com/PescaturismoDeltaPo/>

Ισπανία

Καλή πρακτικά ν. 1: Vigo Pesqueiro

Είναι προϊόν διάδοσης της θαλάσσιας αλιευτικής κληρονομιάς που δημιουργήθηκε από το Ίδρυμα FUNDAMAR το 2016. Το Vigo pesqueiro είναι ένα πρόγραμμα που στοχεύει στην πραγματοποίηση τουριστικών δραστηριοτήτων και συνδυάζει τον θαλάσσιο τουρισμό με τον βιομηχανικό τουρισμό. Μέσω διαφορετικών δρομολογίων μπορείτε να επισκεφθείτε όλους τους πόρους που, άμεσα ή έμμεσα, σχετίζονται με τον αλιευτικό τομέα (λιμένα, αλιευτικά σκάφη, ερευνητικά κέντρα, μουσεία, διαδρομές πεζοπορίας και σκαφών...). Οι διαδρομές έχουν σχεδιαστεί ανάλογα με το κοινό: ενήλικες, παιδιά, εθνικότητα, άτομα με ειδικές ανάγκες.

Ιστότοπος: www.vigopesqueiro.com

Καλή πρακτική ν. 2: Amarturmar

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Mulleres e Homes do Mar de Cesantes (Amarturmar) είναι μια οντότητα που ιδρύθηκε από έξι εταίρους από τον τομέα της αλιείας και των οστρακοειδών και στοχεύει στην προώθηση ενός είδους βιώσιμου τουρισμού στις περιοχές Cesantes και Redondela.

Προσφέρουν διαφορετικούς τύπους διαδρομών:

- Διαδρομή θαλασσινών με τα πόδια ή στο σκάφος
- Διαδρομή Choco και xeito
- Διαδρομή λιμανιού

Ιστότοπος: <https://www.turismomarinero.org/>

Καλή πρακτική ν. 3: Amarcarril

Η ένωση οστρακοειδών Carril (AMARCARRIL) παρέχει διαφορετικές διαδρομές για να προωθήσει τη δραστηριότητα των οστρακοειδών, το περιβάλλον της, οργανωνοντας την με γευσιγνωσία προϊόντων (γαστρονομία). Επίσης, πραγματοποιεί διαδρομές χωρίς αποκλεισμούς για άτομα με αναπηρία.

Ιστότοπος: <https://amarcarril.wordpress.com/>

Καλή πρακτική ν. 4: Foredunes, Εκπαίδευση παράκτιας κληρονομιάς

Το κέντρο προτείνει να σας γνωρίσει τις παραδόσεις, τις επιχειρηματικές δραστηριότητες και την αλιευτική δραστηριότητα που αποτελούν μέρος της παράκτιας κληρονομιάς της και τη σχέση της με το περιβάλλον, έτσι ώστε οι άνθρωποι να αρχίσουν να εκτιμούν και να προστατεύουν το περιβάλλον. Αυτή η φιλοσοφία ισχύει τόσο για τους μικρότερους όταν κάνουν επίσκεψη με τα σχολεία τους, για τους εφήβους, τους ενήλικες και τους ακόμη «νεότερους».

Οι δραστηριότητες που μπορούν να διεξαχθούν στις εγκαταστάσεις είναι: α) Ασφαλής αλιεία. β) Παρατήρηση πουλιών και φωτογραφία. γ) Φυσικές δραστηριότητες για το περιβάλλον · δ) Σχολικά εργαστήρια

Τα εργαστήρια και οι δραστηριότητες που πραγματοποιούνται για τα σχολικά κέντρα είναι προσανατολισμένα έτσι ώστε οι μαθητές να μάθουν για την αλιεία και την παράκτια κληρονομιά παίζοντας, κάνοντας χειροτεχνίες, πειραματίζοντας.

Ιστότοπος: www.formacionforedunes.es

Καλή πρακτική ν. 5: Turismo marinero Costa del Sol

Οι κύριοι στόχοι είναι:

- Ενίσχυση και βελτίωση του βιοτεχνικού τομέα της αλιείας
- Να προσφέρει ένα οικονομικό συμπλήρωμα στους αλιείς και τις οικογένειές τους
- Να συμβάλει στην ένταξη των γυναικών στη βιοτεχνική αλιεία
- Να διαδώσει τον πολιτισμό και την μαγειρική των θαλασσινών
- Να προσφέρει ένα νέο βιώσιμο και εναλλακτικό τουριστικό προϊόν για παράκτιες πόλεις, προσφέροντας μοναδικές εμπειρίες σε επαφή με τους ανθρώπους, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις τους.

Δραστηριότητες:

- Η θαλάσσια γαστρονομική διαδρομή για να δοκιμάσετε ένα αυθεντικό γεύμα θαλασσινών: Μεταφέρεστε σε μέρη όπου πραγματοποιείται η αλιευτική δραστηριότητα, όπως η Δημοπρασία Ζωντανών Ψαριών στη Lonja (το απόγευμα), η εκφόρτωση των ψαριών, για να επισκεφθείτε το εντυπωσιακό περιβάλλον.
- Η ανακάλυψη της ιστορίας της αλιείας και του ψαρά.
- Εκδρομή στη θάλασσα για να δείτε τις ψαρόβαρκες εν δράσει
- Sportfishing που περιλαμβάνει: Επαγγελματία εκπαιδευτή, ποτά και γεύματα στο πλοίο.

Ιστότοπος: www.turismomarinero.com

Καλή πρακτική ν. 6: Pescaturismo Spain

Η διαδικτυακή πλατφόρμα Pescaturismo Spain στοχεύει στην προώθηση όλων των εμπειριών του αλιευτικού τουρισμού σε όλη την Ισπανία. Το Pescaturismo Spain είναι μια διαδικτυακή πλατφόρμα που, σε συνεργασία με τους Συνδέσμους Ψαράδων, ενώσεις και άλλες πρωτοβουλίες αλιευτικού τουρισμού και αλιευτικού τουρισμού σε διάφορα λιμάνια της Μαγιόρκα, της Μενόρκα, της Γαλικίας, της Βαλένθια, της Καταλονίας.

Αυτή η πύλη διευκολύνει ότι οι επαγγελματίες του κλάδου μπορούν να προσφέρουν κάθε είδους εκδρομές και δραστηριότητες θαλάσσιου τουρισμού, αλιευτικού τουρισμού και εκδρομών σε παραδοσιακά αλιευτικά σκάφη.

Ιστότοπος: <https://www.pescaturismospain.com/>

Γαλλία

Καλή πρακτική ν.1: Ο αλιευτικός τουρισμός στη Γαλλία, η ανακάλυψη επαγγελματικών αλιευτικών δραστηριοτήτων

Οι επαγγελματικές αλιευτικές οργανώσεις στην PACA και στην Κορσική συγκεντρώνουν τις περιφερειακές πληροφορίες για τον αλιευτικό τουρισμό για λογαριασμό των μελών τους. Μπορείτε να βρείτε στον ιστότοπό τους τα στοιχεία επικοινωνίας των επαγγελματιών που ασκούν αυτήν τη δραστηριότητα. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι αυτές οι δύο περιοχές έχουν επιλέξει το ίδιο λογότυπο.

Ιστότοπος: https://www.crpmem.corsica/Le-Pescaturisimu_a281.html

Ιστότοπος: <https://www.crpmem-paca.fr/index.php/peche-maritime/pescatourisme>

Καλή πρακτική ν. 2: Αλιευτικός τουρισμός στο Carry le Rouet

Αναχωρώντας από την Carry le Rouet, ο κ. Serge Piro σας καλωσορίζει στο πλοίο του για να αποκαλύψει την τεχνογνωσία του. Από τις 7 π.μ., στο πρώτο φως της αυγής, θα αγκυροβολήσει για να ανακαλύψετε τη γαλάζια ακτή.

Από το νησί Planier μέχρι τις εκβολές του Rhône, θα παρακολουθήσετε την αλιεία τόνου ή σκουμπριού: θα μάθετε τις τεχνικές του ζαχαροκάλαμου και θα ζήσετε τη συγκίνηση ανύψωσης γραμμών με έναν ισχυρό αντίπαλο.

Ιστότοπος: <http://pecheaugros-carry.fr/index.php/serge-piro/>

Καλή πρακτική ν. 3: Ο αλιευτικός τουρισμός στην Κορσική

Στο πλαίσιο του προγράμματος TOURISMED (συγχρηματοδοτούμενο από το Πρόγραμμα INTERREG Med), τέσσερις ψαράδες άρχισαν να ασκούν τον τουρισμό στην Κορσική. Σήμερα στο Ajaccio, το Propriano, το Bonifacio και το Solenzara οι τουρίστες μπορούν να ζήσουν μια μέρα στις μπότες των ψαράδων.

Ιστότοπος: <https://fishingtourism.net>

Ελλάδα

Καλή πρακτική ν. 1: Michalis Fishing Tourism στην Κεφαλονιά

Ο καπετάνιος Μιχάλης Μεσολόρας, ο πατέρας του καπετάν Γεράσιμος και η σύζυγός του προσφέρουν μια ξεχωριστή εμπειρία στους επισκέπτες του ήσυχου χωριού Σβορωνάτα, στα νοτιοδυτικά της Κεφαλονιάς: την ευκαιρία να περάσουν μια μέρα με την οικογένεια και τους αγαπημένους τους σε ένα παραδοσιακό ελληνικό ξύλινο σκάφος και ψάρι με παραδοσιακούς τρόπους.

Η οικογένεια Μεσολόρα ήταν η πρώτη οικογένεια που εφάρμοσε τον αλιευτικό τουρισμό στην Κεφαλονιά. Παρέχουν 4 διαφορετικούς τύπους εκδρομών:

- FOLLOWING MICHAEL'S BOAT, που είναι η τυπική εκδρομή αλιευτικού τουρισμού. Οι επισκέπτες παρακολουθούν στενά τη διαδικασία του τρόπου συλλογής των διχτυών και έχουν την ευκαιρία να βοηθήσουν στο βαθμό που τους επιτρέπεται για την ασφάλειά τους και να κάνουν οποιεσδήποτε ερωτήσεις θέλουν. Οι παραδοσιακές μέθοδοι αλιείας που επιτρέπουν στους επισκέπτες να βλέπουν αστακούς, καβούρια, γαρίδες, λαβράκι, τσιπούρες και πολλά άλλα. Στη συνέχεια, μεσημεριανό γεύμα μπροστά στους επισκέπτες, καθώς το προσωπικό ετοιμάζει το παραδοσιακό κεφαλονίτικο μπουρδέτο.
- FISHING TRIPS AT SUNSET
- SPECIAL TRIPS, όπου οι επισκέπτες μπορούν να συμμετέχουν στην αλιεία ξιφία.
- AUTUMN TRIPS

Ιστότοπος: <https://michalisfishingtourism.com/>

Καλή πρακτική ν. 2: Aqua action, λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού

Η εταιρεία «Aqua Action» δημιουργήθηκε το 2005 στο Μεσολόγγι-Αιτωλικό και συνεργάστηκε για πολλά χρόνια με τους ψαράδες της για την προστασία και την προώθηση της περιοχής.

Η δημιουργία της εταιρείας βασίστηκε στη συνειδητοποίηση ότι ο εναλλακτικός τουρισμός μπορεί να στηρίξει το εισόδημα της τοπικής κοινότητας και ταυτόχρονα να πείσει για την ίδια την αξία της προστασίας του περιβάλλοντος.

Σε συνεργασία με τους αλιείς, εφαρμόζουν τέσσερα καθημερινά προγράμματα αλιευτικού τουρισμού:

- INTRODUCTION TO THE AREA AND THE FISHERMEN: Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μια σύντομη περιήγηση στην περιοχή, με έμφαση στην ιστορία του Μεσολογγίου και τη λειτουργία της λιμνοθάλασσας.
- THE NATURAL WEALTH, THE HISTORY AND MYTHOLOGY IN THE AREA OF THE LAGOON: Το πρόγραμμα εστιάζει στη μυθολογία της περιοχής, στα πουλιά, στην παραγωγή αλατιού στη λιμνοθάλασσα και περιλαμβάνει μια περιήγηση στο υπέροχο δάσος του Φράξου.
- MEET THE LAGOON'S FISHES AND CULTURE OF THE AREA AROUND THE FISHERIES: Το πρόγραμμα επικεντρώνεται στον κύκλο ζωής των ψαριών και στο πώς αποτυπώνεται από τοπικούς καλλιτέχνες.
- LIVING WITH THE FISHERMEN: Το πρόγραμμα εστιάζει στη ζωή των ψαράδων, της αλιείας και των παραδοσιακών τεχνικών αλιείας. Οι επισκέπτες δεν έλαβαν μόνο γενικές πληροφορίες σχετικά με τη λιμνοθάλασσα και τα ειδικά χαρακτηριστικά της περιοχής, αλλά και μπορούν να μείνουν στην περιοχή των ψαράδων με την ανάπτυξη διαφόρων δραστηριοτήτων, όπως ατομική αλιεία για τους τουρίστες που το θέλουν.

Στο τέλος κάθε περιοδείας, οι επισκέπτες λαμβάνουν ένα φάκελο που περιέχει ενημερωτικό υλικό:

- Τρίπτυχο για κάθε περιοχή
- Οδηγός για τα αλιευτικά προϊόντα της περιοχής
- Cd-rom για τη γνωριμία με την περιοχή, την αλιεία και τα αλιευτικά προϊόντα
- Οδηγός σελίδας για ψάρια (φρεσκάδα, εποχιακά χαρακτηριστικά κ.λπ.)
- Αναμνηστικό βάζο με φυσικό αλάτι (η περίφημη Αφρίνα Μεσολογγίου)

Ιστότοπος: <http://www.aquaaction.gr/>

Καλή πρακτική ν. 3: Armenistis Fishing Trips

Ο Γιάννης Αθηναίος είναι ο μοναδικός αλιέας στη Νέα Μάκρη Αττικής, με άδεια Αλιευτικού Τουρισμού.

Το σκάφος έχει χωρητικότητα 8 ατόμων και διαθέτει όλο τον απαραίτητο εξοπλισμό για καθετή και τσαπαρί αλλά και για πιο εξειδικευμένες τεχνικές όπως το slow pitch, inchiku, tenya κ.α.

Ο καπετάνιος οργανώνει εκδρομές για ψάρεμα στην περιοχή της νότιας Εύβοιας, ώστε οι επισκέπτες να εξοικειωθούν με τις παραδοσιακές και σύγχρονες τεχνικές του επαγγελματικού ψαρέματος.

Το Armenistis είναι ένα παραδοσιακό ξύλινο τρεχαντήρι μήκους 11 μέτρων με μηχανή PERKINS 135 ίππων και διαθέτει σύγχρονο ηλεκτρονικό και εξοπλισμό ψαρέματος που καλύπτει σχεδόν κάθε ανάγκη των επιβατών.

Τα αλιευτικά ταξίδια πραγματοποιούνται κατόπιν ραντεβού μεταξύ του καπετάνιου και των ενδιαφερόμενων μερών. Έτσι, υπάρχει μια ποικιλία επιλογών στις ώρες αναχώρησης και επιστροφής, αλλά και στο περιεχόμενο της αλιείας που μπορεί να περιλαμβάνει την αλιεία με δίχτυα, παραγάδια, κατακόρυφα, φτυάρια, αργό τζόκινγκ και συρτή. Το πρόγραμμα του προγράμματος είναι: 3 ώρες επίδειξης τεχνικών και διαδικασιών αλιείας, 2 - 3 ώρες αλιείας από επισκέπτες, μεσημεριανό γεύμα ή δείπνο ανάλογα με την ώρα με κρύα πιάτα σουπιών και χταποδιών με ξύδι και επιστροφή στο λιμάνι.

Ιστότοπος: www.armenistis-fishingtrips.gr

Καλή πρακτική ν. 4: Giorgaros Fishing Tours

Ο Γιώργαρος είναι το πλοίο της Άνθης Αρβανίτη, καπετάνιου και ηγέτη στην εμπειρία της αλιείας στη Σαντορίνη, καθώς ανήκει σε μια οικογένεια με μακρά παράδοση στην αλιεία στο νησί. Το "Santorini Fishing Tours by Giorgaros", οργανώνει όλες τις λεπτομέρειες σχετικά με τα σημεία, το χρόνο, τον εξοπλισμό και οτιδήποτε άλλο χρειάζεται για να απολαύσουν οι επισκέπτες την αλιευτική τουριστική δραστηριότητα στη Σαντορίνη!

Οι άνθρωποι της Santorini Fishing Tours προτείνουν μια σειρά προγραμμάτων αλιευτικού τουρισμού:

- Sunset Fishing
- Deep Waters Fishing
- Tuna & Shrimp Fishing
- Overnight Fishing
- Fish and Cruise (στο φημισμένο ηφαίστειο ή στις γύρω νησίδες)
- Fish & Cook

Ιστότοπος: <http://www.santorini-fishing-tours.com/>

Καλή πρακτική ν. 5: Fishing Trips "Sargos"

FISHING TRIPS "SARGOS"

Enjoy your fish cooked in local taverns or on boat by our crew!

FISHING TRIPS
FROM KISSAMOS PORT TO

- GRAMVOUSA
- BALOS
- RAVDOUCHA
- NOPIGIA
- AG. SOZON
- MIRTILOS GULF

FISHING BY:

- Net
- Fishing line, pole and traps
- Longline

with fishing boat "SARGOS"

Map locations: Spatha, Gramvousa, Ag. Sozon, Balos, Mirtilos, Port of Kissamos, Ravdoucha, Nopigia. Fishing by: serti, nets & traps.

Το σκάφος FISHING TRIP "SARGOS" βρίσκεται σε ιδανική τοποθεσία στην Κίσσαμο, στα Χανιά, μόλις 3,3 χλμ. από το κέντρο. Ιδιοκτήτης του σκάφους είναι ο καπετάνιος Γιώργος Καστρινάκης.

Το Fishing trip "Sargos" προσφέρει εκδρομές για ψάρεμα σε διάφορες γειτονικές περιοχές και ιδιωτικές παραλίες, όπου οι επισκέπτες μπορούν να παρατηρήσουν ή να συμμετάσχουν σε ψάρεμα με δίχτυ, πετονιά και παγίδες και παραγάδια.

Ιστότοπος: <https://www.facebook.com/SargosTaxiBoat/>

Συμπεράσματα

Ο αλιευτικός τουρισμός προσφέρει τη δυνατότητα σε επιχειρηματίες που ασκούν βιοτεχνικές και επαγγελματικές δραστηριότητες αλιείας ή υδατοκαλλιέργειας, μεμονωμένα ή συνδεδεμένα σε συνεταιριστικές επιχειρήσεις, να επιβιβάζουν κόσμο εκτός του πληρώματος στα σκάφη τους, για δραστηριότητες με τουριστικούς /ψυχαγωγικούς σκοπούς. Εναλλακτικά, οι ψαράδες και οι υδατοκαλλιεργητές μπορούν επίσης να κάνουν μόνο "επί ξηράς" δραστηριότητες που, σε κάθε περίπτωση, συνδέονται με τον ναυτιλιακό τομέα.

Με τον αλιευτικό τουρισμό, οι αλιείς γίνονται οι πρωταγωνιστές του ιδιαίτερα βιώσιμου και υπεύθυνου τουρισμού. Στην πραγματικότητα, μπορούν να υποστηρίξουν την τοπική επιχειρηματικότητα προστατεύοντας και διαδίδοντας τις μεθόδους και τις παραδόσεις των κοινοτήτων της αλιείας. Μπορούν επίσης να διαδώσουν τις αρχές της περιβαλλοντικής και οικονομικής βιωσιμότητας, τις παραδόσεις των συναλλαγών και τις πτυχές της καθημερινής ζωής που συνδέονται με αυτές.

Πρέπει να επαναληφθεί ότι ο αλιευτικός τουρισμός ανταποκρίνεται στην αρχή της οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, απαραίτητη για την ολοκληρωμένη διαχείριση των θαλάσσιων και των λιμνοθαλάσσιων δραστηριοτήτων καθώς αντιπροσωπεύει μια πρόσθετη πηγή εισοδήματος, αλλά παράλληλα παράγει αποτελέσματα όπως:

- τη μείωση των επιπτώσεων στους αλιευτικούς πόρους·
- τη διάδοση γνώσεων σχετικά με τα θαλάσσιο, παράκτιο και λιμνοθαλάσσιο περιβάλλον, είδη ψαριών (όπως "φτωχά ψάρια"), εργαλεία και τεχνικές αλιείας / υδατοκαλλιέργειας, παραδόσεις, συνταγές και ενίσχυση θέσεων που σχετίζονται με την αλιεία /υδατοκαλλιέργεια·
- την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σχετικά με τα καθημερινά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αλιείς.

Το παρόν έγγραφο είχε ως στόχο να αναλύσει πώς αναπτύχθηκε αυτή η δραστηριότητα στις 4 χώρες που συμμετείχαν στο έργο FIT4BLUE. Για να γίνει αυτό, αρχικά χρησιμοποιήθηκαν οι

γνώσεις των εταίρων του έργου που εργάζονται στον τομέα της αλιείας εδώ και χρόνια. Δεύτερον, πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις με ειδικούς του κλάδου, οι οποίοι κλήθηκαν να δώσουν μια γενική γνώμη για την αλιεία και να εκτιμήσουν τόσο την ποιότητα όσο και την ποσότητα της πραγματικής κατάστασης του αλιευτικού τουρισμού στη χώρα τους.

Οι πληροφορίες που συλλέχθηκαν πλαισίωσαν την κατάσταση του αλιευτικού τουρισμού στις εμπλεκόμενες χώρες, καθιστώντας σαφές ότι ο αλιευτικός τουρισμός είναι ένα εξαιρετικό εργαλείο για αειφόρο ανάπτυξη στα χέρια του αλιευτικού τομέα, αλλά ότι, ωστόσο, τα κρίσιμα ζητήματα για την περαιτέρω ανάπτυξή του εξακολουθούν να είναι πολλά.

Τα κύρια κρίσιμα ζητήματα που προέκυψαν από την έρευνα μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

1. μη ομοιόμορφη νομοθεσία μεταξύ χωρών και ουσιαστικά απουσία σε ευρωπαϊκό επίπεδο·
2. σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν στις επιτρεπόμενες δραστηριότητες για τον αλιευτικό τουρισμό·
3. ομοιομορφία μεταξύ των χωρών που εξετάστηκαν σχετικά με την έλλειψη τυπικών δεξιοτήτων μεταξύ των αλιέων·
4. ομοιομορφία μεταξύ των χωρών που εξετάζονται σχετικά με γραφειοκρατικές, οργανωτικές και νομοθετικές δυσκολίες·
5. έλλειψη επίσημων στατιστικών στοιχείων για τον αλιευτικό τουρισμό·
6. έλλειψη επίσημων εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τον αλιευτικό τουρισμό σε όλες σχεδόν τις χώρες, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτών.

Επιπλέον, ο αλιευτικός τουρισμός χαρακτηρίζεται από τις δύσκολες δράσεις σχετικά με την προσαρμογή και τη διαφοροποίηση των παλαιών και νέων παραδόσεων, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπίσουν μια σπάνια αλλαγή γενεών.

Αντιθέτως, υπάρχει ένας μεγάλος πλούτος μη τυπικών και άτυπων δεξιοτήτων μεταξύ των αλιέων / αγροτών υδατοκαλλιέργειας από όλες τις χώρες, οι οποίες πρέπει να διατηρηθούν απολύτως.

Για όλους αυτούς τους λόγους, η δημιουργία ενός κοινού προγράμματος κατάρτισης, ευρωπαϊκού πεδίου, το οποίο έχει ως στόχο να συμπεριλάβει σε αυτό όλες τις περιπτώσεις και τις ιδιαιτερότητες των 4 χωρών που αναλύθηκαν και που, ταυτόχρονα, κινείται κατά μήκος ενός αγωγού κοινού. Οι δράσεις για την ενίσχυση του τομέα διαφοροποίησης της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας είναι, σήμερα, θεμελιώδεις. Ακόμα περισσότερο, επειδή οι ελλείψεις στις τυπικές δεξιότητες που προέκυψαν από τους εταίρους είναι σχεδόν οι ίδιες, όπως και οι γραφειοκρατικές-νομοθετικές και οργανωτικές δυσκολίες.

Με τον ίδιο τρόπο, οι μη τυπικές και άτυπες δεξιότητες που, με την πάροδο των ετών δραστηριότητας, αποκτούν όλοι οι αλιείς και οι αγρότες υδατοκαλλιέργειας, πρέπει να ενισχυθούν και να επισημανθούν. Αυτά πρέπει να εκτιμηθούν, μέσω της ενεργού συμμετοχής των αλιέων και των ιχθυοκαλλιεργητών, στην εφαρμογή προγραμμάτων κατάρτισης.

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του έργου θα είναι δύο, το πρώτο για τους εκπαιδευτές, το δεύτερο για τους αλιείς / αγρότες υδατοκαλλιέργειας. Τα δεδομένα που συλλέγονται σε αυτήν τη μελέτη συγκριτικής αξιολόγησης θα οδηγήσουν, από τη μία πλευρά, στη δημιουργία ενός προγράμματος κατάρτισης που θα απευθύνεται στους εκπαιδευτές σχετικά με τα καυτά θέματα, τα ζητήματα που εγείρονται και τις δεξιότητες που εντοπίζονται, από την άλλη πλευρά, να αναπτύξουν ένα δεύτερο πρόγραμμα που εφαρμόζει τις ιδέες του πρώτου, καθιστώντας τους συγκεκριμένο περιεχόμενο διαθέσιμο σε αλιείς / υδατοκαλλιεργητές.

Παράρτημα 1: Ο Αλιευτικός Τουρισμός στην Ιταλία

Η ιταλική εθνική νομοθεσία ορίζει τον αλιευτικό τουρισμό ως "το σύνολο των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνει ο ιδιοκτήτης - ιδιώτης, εταιρεία ή συνεταιρισμός - ενός παράκτιου αλιευτικού σκάφους που επιβιβάζει άτομα, πλην του πληρώματος, για τη διεξαγωγή τουριστικών-ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων".

Στην Ιταλία, ο αλιευτικός τουρισμός μπορεί να ασκηθεί από

- πλοιοκτήτες με άδεια αλιείας
- συνεταιρισμούς και αγροτικές εταιρείες που διαθέτουν άδεια υδατοκαλλιέργειας
- αλιευτικούς συνεταιρισμούς με ιδιωτικό σκάφος αφιερωμένο αποκλειστικά στον αλιευτικό τουρισμό

Σε κάθε περίπτωση, απαιτείται ειδική άδεια αλιευτικού τουρισμού διάρκειας ενός έτους.

Για ό, τι αφορά τον «επί του σκάφους» αλιευτικό τουρισμό, προκειμένου να λάβουν την άδεια, οι αλιείς ή οι αγρότες πρέπει να διαθέτουν έγκυρη άδεια αλιείας, εγγεγραμμένο αλιευτικό σκάφος στο λιμενικό γραφείο και άδεια λειτουργίας σε παράκτιες ή μικρής εμβέλειας αλιευτικές ζώνες (προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές).

Σύμφωνα με την ιταλική νομοθεσία, επιτρέπεται στα άτομα να συμμετέχουν σε αλιευτικό τουρισμό «επί του σκάφους» με μέγιστο αριθμό 12 ατόμων (τουρίστες, πολίτες, μαθητές κ.λπ.).

Ο συγκεκριμένος αριθμός αναφέρεται στην άδεια και εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά του σκάφους, ιδίως όσον αφορά τη σταθερότητά του.

Τα άτομα όλων των ηλικιών, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, μπορούν να γίνουν δεκτά στο πλοίο. Ο τελευταίος, εάν είναι κάτω των 14 ετών, πρέπει να συνοδεύεται από ενήλικα που θα έχει πλήρη ευθύνη.

Στην Ιταλία, ο "χερσαίος" αλιευτικός τουρισμός ασκείται επίσης συχνά και είναι γνωστός ως "itti-τουρισμός".

Μια δραστηριότητα itti-τουρισμού ορίζεται ως «φιλοξενία, ψυχαγωγική, εκπαιδευτική, πολιτιστική και υπηρεσίες που στοχεύει στη σωστή αξιοποίηση των υδάτινων οικοσυστημάτων και των αλιευτικών πόρων, καθώς και στην αξιοποίηση των κοινωνικοπολιτιστικών πτυχών των αλιευτικών επιχειρήσεων, που πραγματοποιούνται από επιχειρηματίες, άτομα ή συνεργάτες, μέσω της χρήσης των δικών τους εγκαταστάσεων ή δομών στη διαθεσιμότητα του ίδιου του επιχειρηματία".

Φυσικά, ο "χερσαίος" αλιευτικός τουρισμός δεν απαιτεί σκάφος, αλλά ακόμη και σε αυτήν την περίπτωση η δραστηριότητα μπορεί να ασκηθεί μόνο από επιχειρηματίες που ανήκουν στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

Στον «χερσαίο» αλιευτικό τουρισμό δεν υπάρχει ανώτατο όριο στον αριθμό των ατόμων που μπορούν να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες, με την επιφύλαξη άλλων περιορισμών που σχετίζονται με την εστίαση και τη φιλοξενία.

Κύριοι τύποι αλιευτικού τουρισμού στην Ιταλία

Επί του σκάφους

- a. Μυδοκαλλιεργητές που δέχονται τουρίστες στα σκάφη τους και τους φέρνουν σε εγκαταστάσεις μυδιών για ψάρεμα / προβολή των προϊόντων επεξεργασίας / δοκιμής προϊόντων
- b. Αλιευτικά σκάφη θαλασσινών που λαμβάνουν κόσμο στο σκάφος για να κολυμπήσουν, να φάνε και να χαλαρώσουν;
- c. Τα μικρά αλιευτικά σκάφη (<15 μέτρα) στα οποία επιβιβάζονται άτομα για να παρακολουθήσουν τις αλιευτικές τους δραστηριότητες και δοκιμάζουν τα ψάρια που μαγειρεύονται επί του σκάφους.
- d. Μηχανότρατες που πραγματοποιούν αλιευτικό τουρισμό χωρίς τα εργαλεία τράτας (χρησιμοποιώντας μόνο μικρά στατικά δίχτυα)

Πρώτα στο πλοίο (επίσκεψη) και μετά στη στεριά (φαγητό)

- a. Υποστηρικτικό σκάφος που παίρνει τους τουρίστες για να δουν τις δραστηριότητες αλιείας / υδατοκαλλιέργειας και στη συνέχεια τους μεταφέρει στην ξηρά για να φάνε τα ψάρια της ημέρας ή τοπικά προϊόντα (Goro / Tyrrhenian Sea).

Στη στεριά

- a. Μηχανότρατες που οργανώνουν μεσημεριανά γεύματα / δείπνα με την «ψαριά της ημέρας» στη στεριά, σε κατασκευές που ανήκουν στους ίδιους ή στον αλιευτικό συνεταιρισμό
- b. Ξεναγήσεις στο λιμάνι του ψαρέματος και στις ψαραγορές που ενδέχεται να συνοδεύεται από φαγητό στο τέλος της περιοδείας

Σχετική νομοθεσία

Στην Ιταλία, ο «εν πλω» αλιευτικός τουρισμός ρυθμίζεται σε εθνικό επίπεδο με το υπουργικό διάταγμα αριθ. 293/1999. Αυτό το διάταγμα διέπει τον αλιευτικό τουρισμό σε γενικές γραμμές, διευκρινίζοντας ποια είναι τα θέματα που μπορούν να ασκήσουν, ποια είναι τα χαρακτηριστικά των σκαφών, τα οποία είναι τα όρια εντός των οποίων μπορεί να διεξαχθεί αυτή η δραστηριότητα και επίσης καθορίζονται τα πρότυπα ασφάλειας και HACCP.

Εκτός από τον εθνικό κανονισμό, ο αλιευτικός τουρισμός επί του σκάφους στην Ιταλία ρυθμίζεται επίσης σε περιφερειακό επίπεδο².

Ο «χερσαίος» αλιευτικός τουρισμός ρυθμίζεται από τον [Νόμο αριθ. 96/2006](#).

Επίσης σε αυτήν την περίπτωση, κάθε ιταλική περιφέρεια έχει τη δική της ειδική νομοθεσία που καθορίζει όρια και υποχρεώσεις.

Ασφάλεια στο σκάφος

Για ό, τι αφορά την «ασφάλεια επί του πλοίου», εκτός από την επιθεώρηση για τον προσδιορισμό του μέγιστου αριθμού επιβατών, κάθε σκάφος πρέπει επίσης να είναι εξοπλισμένο με μέσα ασφαλείας ίσες με τον μέγιστο αριθμό επιβατών που μπορούν να επιβιβαστούν. Ο αριθμός και η παρουσία αυτών των μέσων εξαρτάται επίσης από το μήκος του σκάφους.

Αυτά τα μέσα ασφαλείας είναι:

---

² [Abruzzo \(Regional Law 23/2012\)](#); [Basilicata \(Regional Law 17/2005\)](#); [Calabria \(Regional Law 15/2009\)](#); [Lazio \(Regional Law 4/ 2008\)](#); [Marche \(Regional Law 33/2019\)](#); [Friuli Venezia Giulia \(Regional Law 25/1996\)](#); [Campania \(Regional Law 284/2008\)](#); [Tuscany \(Regional Law 56/2009\)](#); [Veneto \(Regional Law 28/2012\)](#); [Emilia Romagna \(Regional Law 22/2014\)](#); [Apulia \(Regional Law 13/2015\)](#); [Sardinia \(Regional Law 11/2005\)](#); [Sicily \("Regional" Law 9/2019\)](#)

A. Μέσα διάσωσης

- Σχεδία (μόνο για σκάφη με όρια πλοήγησης από την ακτή των 20 και 6 μιλίων αντίστοιχα)
- Ζώνη διάσωσης (για όλους τους τύπους σκαφών - ένα με φως για κάθε άτομο επί του σκάφους)
- Σωσίβια με πλωτό σχοινί μήκους 30 μέτρων (για όλους τους τύπους σκαφών)
- Σωσίβιοι λέμβοι με ελαφριά και σκούρα σημαδούρα (μόνο για σκάφη συνολικού μήκους άνω των 10 m)

B. Σήματα κινδύνου

- Κόκκινες φωτοβολίδες (δεν είναι απαραίτητες για σκάφη οστρακοειδών)
- Σήματα κόκκινου φωτός (δεν είναι απαραίτητα για σκάφη οστρακοειδών)

C. Υγειονομικό υλικό

- Κουτί πρώτων βοηθειών σε άκαμπτο υλικό, στεγανό, εύκολα αφαιρούμενο και πλωτό, που περιέχει ειδικό υλικό υγιεινής που καθορίζεται από τους πίνακες Α και Δ που επισυνάπτονται στο διάταγμα της 1ης Οκτωβρίου 2015

D. Συσκευές πυρόσβεσης

- Φορητοί πυροσβεστήρες (αφρός, σκόνη, CO₂)

E. Ραδιοηλεκτρικές εγκαταστάσεις

- Ραδιοφωνικός σταθμός VHF

F. Άλλα σήματα

- Διεθνής κώδικας σημάτων (ICS)

Υγειονομικό πακέτο

Έχοντας την ευκαιρία να προσφέρουμε φαγητό στους επισκέπτες επί του σκάφους, στην Ιταλία το «υγειονομικό πακέτο» εφαρμόζεται στον αλιευτικό τουρισμό, τόσο επί του σκάφους όσο και επί ξηράς.

Το υγειονομικό πακέτο είναι ένα σύνολο κανόνων που καθορίζουν τις απαιτήσεις των χώρων όπου μαγειρεύονται και σερβίρονται τρόφιμα, τα χαρακτηριστικά του εξοπλισμού και οι ειδικές απαιτήσεις για τα διάφορα προϊόντα ζωικής προέλευσης, συμπεριλαμβανομένων των ζώντων δίθυρων μαλακίων και των προϊόντων αλιείας.

Αναφέρουμε παρακάτω τις ελάχιστες απαιτήσεις που είναι κοινές για όλα τα είδη του τουρισμού.

Υλικά αποθήκευσης και συσκευασίας τροφίμων:

- Ψυγεία ή καταψύκτες για αποθήκευση τροφίμων σε ελεγχόμενες θερμοκρασίες.
- Πλενόμενες και απολυμασμένες συσκευές για τη συντήρηση πρώτων υλών και υλικών συσκευασίας.
- Ζεστό και κρύο πόσιμο νερό.
- Δεξαμενές πόσιμου νερού σε υλικό κατάλληλο για φαγητό.
- Παράθυρα και εξωτερικά ανοίγματα εξοπλισμένα με εύκολα αφαιρούμενα δίκτυα κατά των εντόμων.
- Κατασκευές και εξοπλισμός που εγγυώνται προστασία από χημική, φυσική και βιολογική μόλυνση.
- Συσκευές για την προστασία των τροφίμων στην έκθεση / χορήγηση
- Παρουσία τουαλετών που δεν επικοινωνούν απευθείας με τους χώρους διακίνησης τροφίμων: μπάνιο εξοπλισμένο με νεροχύτη με προϊόντα και σαπούνια για πλύσιμο χεριών και φυσικό ή αναγκαστικό σύστημα εξαερισμού. Οι τουαλέτες επισκεπτών πρέπει να είναι διαφορετικές από αυτές του προσωπικού.
- Σύστημα πλύσης τροφίμων και σύστημα πλύσης εξοπλισμού (ζεστό και κρύο πόσιμο νερό).
- Διάθεση στερεών και υγρών αποβλήτων.

Σύμφωνα με τις περιφερειακές διατάξεις για την ασφάλεια των τροφίμων, υπάρχουν «τέσσερις επιχειρησιακές περιπτώσεις» κατά τη διάρκεια του αλιευτικού τουρισμού επί του σκάφους:

- Ψήσιμο στη σχάρα ψαριών που αλιεύθηκαν κατά τη διάρκεια της αλιείας και προετοιμάστηκαν εκείνη τη στιγμή
- Προετοιμασία και χορήγηση επί του σκάφους μεταποιημένων πιάτων που περιέχουν φρέσκα αλιευτικά προϊόντα που αλιεύονται κατά τη διάρκεια της αλιευτικής δραστηριότητας ή που λαμβάνονται από πρώτες ύλες που αποθηκεύονται επί του σκάφους σε ψύξη

- Χορήγηση επί του σκάφους, χωρίς περαιτέρω επεξεργασία, επίγειων πιάτων σε κατάλληλο δωμάτιο ή υπηρεσία τροφοδοσίας επί του σκάφους
- Η χορήγηση προσσκευασμένων ή έτοιμων για κατανάλωση τροφίμων. Και αυτού του είδους τα τρόφιμα πρέπει να διατηρούνται στην ψυχρή ζώνη.

Ταυτόχρονα, κατά τη διάρκεια του αλιευτικού τουρισμού στην ξηρά, υπάρχουν τέσσερις «επιχειρησιακές περιπτώσεις»:

- Προετοιμασία και διαχείριση περίπλοκων πιάτων που περιέχουν επίσης φρέσκα προϊόντα αλιείας που αλιεύονται από τον ψαρά, (έως 10 θέσεις): οικιακή κουζίνα
- Προετοιμασία και διαχείριση παρασκευασμένων πιάτων που περιέχουν επίσης φρέσκα προϊόντα αλιείας που αλιεύονται από τον ψαρά (περισσότερες από 10 θέσεις): επαγγελματική κουζίνα
- Μετασχηματισμός προϊόντων ψαριών για δοκιμή, διαχείριση, εμπορία απευθείας στον τελικό καταναλωτή: επαγγελματική κουζίνα
- Επεξεργασία προϊόντων ψαριών για τοπικό λιανικό μάρκετινγκ: εργαστήριο

Οργανωτικοί, νομοθετικοί και γραφειοκρατικοί περιορισμοί

Παρά την ποικιλία των πιθανών δραστηριοτήτων που μπορούν να διεξαχθούν τόσο επί του σκάφους όσο και στην ξηρά, στην Ιταλία ο αλιευτικός τουρισμός δεν έχει ακόμη γίνει τόσο βαθιά ριζωμένος.

Ένας από τους λόγους είναι ότι το ετήσιο κέρδος της συμβατικής αλιείας είναι ακόμη μεγαλύτερο από αυτό του αλιευτικού τουρισμού.

Άλλοι λόγοι είναι:

- Κακή γνώση των ψαράδων σχετικά με τις ευκαιρίες που προσφέρει ο αλιευτικός τουρισμός
- Πεποίθηση ότι πρόκειται για μη κερδοφόρα δραστηριότητα
- Χαμηλή τάση για αλλαγή λόγω της προχωρημένης ηλικίας των αλιέων
- Δυσκολία συμμόρφωσης με τα πρότυπα υγιεινής και ασφάλειας
- Γραφειοκρατικές δυσκολίες στην έναρξη της δραστηριότητας

- Υψηλό κόστος για οικογένειες με μέτριο εισόδημα
- Διαστάσεις των σκαφών που δεν επιτρέπουν την επιβίβαση επαρκούς αριθμού ατόμων για να έχουν αποτελεσματικό κέρδος
- Παρουσία πολλών ανταγωνιστικών τουριστικών δραστηριοτήτων στην περιοχή και κατά μήκος της ακτής

Στατιστικά δεδομένα

Από τις πρώτες μέρες που ο κανονισμός του αλιευτικού τουρισμού έγινε νόμος, οι Περιφέρειες της βόρειας Ιταλίας ανέφεραν το υψηλότερο επίπεδο προσκόλλησης και τάσης για διαφοροποίηση. Πράγματι, στον Πίνακα 1 εμφανίζεται ο αριθμός των αδειών που έχουν χορηγηθεί τα τελευταία 12 χρόνια από τη θέσπιση των εθνικών νόμων για τον αλιευτικό τουρισμό.

Πίνακας 1

ΙΤΑΛΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Αριθμός αδειών που χορηγήθηκαν από το Λιμενικό Ταμείο από το 2000 έως το 2012
Liguria	290
Emilia Romagna	229
Sardinia	218
Calabria	203
Campania	200
Sicily	136
Lazio	79
Friuli Venezia Giulia	64
Veneto	46
Abruzzo	42
Tuscany	37
Apulia	34

Είναι σαφές πώς αυτά τα είδη δραστηριοτήτων εμφανίζονται περισσότερο στη Βόρεια παρά στη Νότια Ιταλία.

Οι κύριες διαφορές που διαπιστώθηκαν είναι ότι ο αριθμός των πιθανών ημερών «αλιευτικού τουρισμού» είναι χαμηλότερος σε σύγκριση με τις ημέρες «παραδοσιακής αλιείας» (Πίνακας 2) Η αιτία είναι η αβεβαιότητα των καιρικών συνθηκών που είναι διαφορετικές στη βόρεια και νότια Ιταλία. Στην πραγματικότητα, στις ιταλικές περιοχές όπου ο αριθμός των ετήσιων ημερών για τον αλιευτικό τουρισμό είναι χαμηλός (π.χ. θάλασσα της

Λιγουρίας που συνορεύει με τις περιοχές της Λιγουρίας και της Τοσκάνης), οι κύριες «δραστηριότητες διαφοροποίησης» είναι οι λιανικές πωλήσεις ψαριών απευθείας σε τουρίστες και πολίτες ή πωλούν τοπικά ψάρια μέσω τον αλιευτικό τουρισμό στην ξηρά.

Πίνακας 2

Ιταλικές θάλασσες	ΕΤΗΣΙΕΣ ΗΜΕΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΨΑΡΑΔΩΝ	
	Ημέρες αλιευτικού τουρισμού	Ημέρες παραδοσιακού ψαρέματος
Ligurian sea	19	202
Sardinia sea	46	173
Tyrrhenian sea	41	200
Ionian sea	40	183
Adriatic sea	34	203

Σε ορισμένα μέρη της Ιταλίας, ο αλιευτικός τουρισμός δεν συμφέρει οικονομικά για τους ψαράδες, καθώς τόσο η οικονομική ζήτηση προς τον τουρίστα όσο και οι ημέρες που αφιερώνονται σε αυτήν τη δραστηριότητα είναι χαμηλές.

Στην πραγματικότητα, ο αλιευτικός τουρισμός αποδεικνύεται ότι είναι ένα εποχικό πλεονεκτικό οικονομικό μέσο για τη συμπλήρωση του ετήσιου παραδοσιακού αλιευτικού εισοδήματος (Πίνακας 3).

Πίνακας 3

ΙΤΑΛΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΑ	ΕΣΟΔΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΑΛΙΕΩΝ (€)	
	ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ	ΕΤΗΣΙΑ
Αλιευτικός Τουρισμός	437	15344
Παραδοσιακή Αλιεία	192	36750

Ο τύπος σκάφους δεν επιτρέπει τη στέγαση ενός οικονομικά κερδοφόρου αριθμού ατόμων, όταν πρόκειται για μικρά σκάφη (11 μέτρα κατά μέσο όρο) ή αλιευτικά σκάφη με τράτα βυθού. Δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ των σκαφών που χρησιμοποιούνται για την αλιεία του τουρισμού και της παραδοσιακής αλιείας. Ως εκ τούτου, τα αλιευτικά σκάφη που αλιεύουν στο Ιόνιο Πέλαγος συμβάλλουν στον στόλο με το μεγαλύτερο μέσο μήκος (14 μέτρα). Στη Θάλασσα της Λιγουρίας, οι αλιευτικές μονάδες έχουν μέσο μήκος 11 μέτρα, ενώ στην Τυρρηνική Θάλασσα, την Αδριατική Θάλασσα και τη Σαρδηνική Θάλασσα οι αλιευτικές μονάδες έχουν μέσο μήκος 10 μέτρα συνολικά. Στην πραγματικότητα, τα αλιευτικά σκάφη που λειτουργούν στη Θάλασσα της Λιγουρίας μπορούν να φιλοξενήσουν κατά μέσο όρο 7 τουρίστες ανά εκδρομή, εξαιρουμένου του πληρώματος. Για το σκάφος που εκτελεί δρομολόγια στη Σαρδηνία, η μέγιστη χωρητικότητα είναι 10 τουρίστες επί του σκάφους, ενώ για τις αλιευτικές μονάδες του Τυρρηνικού, της Αδριατικής και του Ιονίου, η μέγιστη χωρητικότητα είναι 9 άτομα επί του σκάφους (Πίνακας 4).

Tab.4

ΜΕΓΙΣΤΗ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΚΑΦΟΥΣ		
ΙΤΑΛΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΚΑΦΟΥΣ	ΜΕΣΟΣ ΜΗΚΟΣ ΣΚΑΦΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΜΕΤΡΑ
Ligurian sea	7	11
Sardinia sea	9	10
Tyrrhenian sea	10	10
Ionian sea	9	14
Adriatic sea	9	10

Το 2017 στη Λιγουρία ο αριθμός των αδειών που χορηγήθηκαν από το λιμενικό γραφείο ήταν 59 μονάδες, ενώ στην Απουλία ήταν μόνο 3 μονάδες. Σήμερα στο πλαίσιο των προγραμμάτων κατάρτισης ως Interreg Mediterranean - Tourismed (2018) ο αριθμός των αδειούχων στην Απουλία έχει αυξηθεί σε 15 μονάδες, ενώ στη Λιγουρία δεν υπάρχει ισχυρή αύξηση από τον αλιευτικό τουρισμό. Ωστόσο, περίπου το 52% των αλιευτικών τουριστικών δραστηριοτήτων σε αυτήν την περιοχή έχει μετατραπεί σε αλιευτικό τουρισμό στην ξηρά.

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα και κενά δεξιοτήτων

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα

Στην Ιταλία μόνο η Περιφέρεια του Βένετο έχει ήδη προσδιορίσει ένα υποχρεωτικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Άλλα εγχειρίδια δημιουργήθηκαν σε ορισμένα ευρωπαϊκά έργα.

Κενά δεξιοτήτων

Οι απαραίτητες δεξιότητες για εκπαίδευση που προκύπτουν από το ιταλικό πλαίσιο παρατίθενται παρακάτω:

- Οι δεξιότητες επικοινωνίας και η ικανότητα να εμφανίζονται, σε μια λεκτική συζήτηση που απευθύνεται στους επισκέπτες, την επαγγελματική και πολιτιστική τους γνώση, με την ευρύτερη έννοια, που σχετίζονται με την ιστορία, τις τεχνικές αλιείας, το περιβάλλον, τη γαστρονομία κ.λπ
- Ελάχιστες δεξιότητες αγγλικής γλώσσας, προκειμένου να είναι σε θέση να συνδέονται άμεσα με ξένους επισκέπτες, παρά την ανάγκη για μεταφραστή για όλες αυτές τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται με ξένες ομάδες που σχετίζονται κυρίως με πολιτιστικές πτυχές.
- Δεξιότητες πληροφορικής για την προώθηση μιας επιχείρησης άμεσα ή έμμεσα μέσω εξειδικευμένων πρακτορείων στο διαδίκτυο και στα κοινωνικά μέσα ·
- Γαστρονομικές δεξιότητες, από την παραδοσιακή γαστρονομική γνώση, με την ευρύτερη έννοια, έως την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους υγειονομικούς νόμους και μέτρα.
- Οι αλιείς πρέπει να έχουν τη δύναμη και τις επιχειρηματικές δεξιότητες για να δημιουργήσουν έναν σύνδεσμο και συμφωνίες με ταξιδιωτικούς πράκτορες για να διαφημιστούν. Υπό αυτήν την έννοια, θα είναι σημαντικό να αναπτυχθούν οι δεξιότητες που είναι χρήσιμες για αυτού του είδους τις διαπραγματεύσεις, δίνοντας στον ψαρά έννοιες σχετικά με την κατανόηση της κατάστασης της τουριστικής προσφοράς στην περιοχή, έννοιες σχετικά με το πώς να ξεκινήσουν συνεργατικές σχέσεις με αφιερωμένες δομές στη διαχείριση ομάδων τουριστών και σχετίζονται με

το πώς να έχουμε τύχη στη μέση ενός κόσμου που είναι ήδη πλούσιος σε ψυχαγωγικές δραστηριότητες.

- Σύστημα HACCP και πιστοποιήσεις για τη διαχείριση των τροφίμων
- Γνώση των κανονισμών και των μέτρων ασφαλείας
- Δεξιότητες οικονομικής διαχείρισης
- Επιχειρηματικές δεξιότητες

Πολιτιστική κληρονομιά

Η ναυτική παράδοση αναγνωρίζεται στην Ιταλία ως πολιτιστική κληρονομιά που πρέπει να διατηρηθεί και να διαδοθεί όσο το δυνατόν περισσότερο.

Μιλάμε για χειροτεχνίες, εργαλεία, τεχνικές, ιστορίες και θρύλους, παραδόσεις, συνταγές, χαρακτήρες και μέρη που έχουν χαρακτηρίσει τον κόσμο της αλιείας / υδατοκαλλιέργειας και είναι μια σημαντική κληρονομιά που μπορεί να προσελκύσει τουρίστες και περιεργούς ανθρώπους.

Το γεγονός ότι στην Ιταλία αυτή η πτυχή θεωρείται ιδιαίτερα από την παρουσία στο έδαφος πολλών μουσείων της θάλασσας που στοχεύουν στην ενίσχυση αυτών των πολιτιστικών πτυχών που σχετίζονται με τη θάλασσα και των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με αυτήν. Μεταξύ των πιο γνωστών μουσείων έχουμε εκείνα της Γένοβας, της Νάπολης, του Παλέρμου και του Cesenatico.

Οι αλιείς και οι αγρότες υδατοκαλλιέργειας πρέπει να συμμετέχουν στις δραστηριότητες ενίσχυσης της πολιτιστικής κληρονομιάς των τομέων αλιείας / υδατοκαλλιέργειας, επειδή μπορούν να εγγραφούν μια πολύτιμη συμβολή στην αφήγηση της ιστορίας του αλιευτικού στόλου, στην εξέλιξη των τεχνικών αλιείας / υδατοκαλλιέργειας, περιγράφοντας τους χώρους εργασίας και τους χώρους πώλησης στο λιμάνι, και επίσης προτείνοντας πώς να γίνει η αγορά (αναγνώριση τοπικών και φρέσκων ψαριών), ο καθαρισμός και το μαγείρεμα ψαριών και μαλακίων.

Συμπεράσματα

Ο αλιευτικός τουρισμός «επί του σκάφους» στην Ιταλία είναι καλά ρυθμιζόμενος και επιτρέπεται ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, που θα έδιναν στους αλιείς / αγρότες την

ευκαιρία να εκμεταλλευτούν όλες τις δυνατότητες αυτής της δραστηριότητας, φτάνοντας σε ένα καλό επίπεδο κέρδους. Ωστόσο, ο αλιευτικός τουρισμός δεν έχει ακόμη αλιευθεί στην περιοχή, εκτός από σπάνιες περιπτώσεις. Αυτό μπορεί να αποδοθεί σε διάφορους παράγοντες, όπως η δυσκολία έναρξης της δραστηριότητας (γραφειοκρατία), η έλλειψη τάσης για ανανέωση (πολύ υψηλή μέση ηλικία των αλιέων), η δυσκολία άσκησης τόσο των παραδοσιακών δραστηριοτήτων (ψάρεμα / υδατοκαλλιέργεια) όσο και του αλιευτικού τουρισμού στην Ταυτόχρονα, τα χαμηλά κέρδη σε σχέση με τον χαμηλό επιτρεπόμενο αριθμό επιβατών, την έλλειψη δεξιοτήτων και γνώσεων όσων ασχολούνται με τους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας και τη δυσκολία συμμόρφωσης με τους κανονισμούς ασφάλειας και υγιεινής.

Ο "χερσαίος" αλιευτικός τουρισμός, με την προσθήκη της εκδρομής κατά μήκος της ακτής με βάρκα χωρίς τροφοδοσία επί του σκάφους, αντίθετα έχει ευκολότερους περιορισμούς για σεβασμό και επιτρέπει στην "ξηρά" να εξυπηρετεί μεγαλύτερο αριθμό ατόμων με καλύτερα κέρδη.

Αυτή η εικόνα μας ωθεί να πούμε ότι, τουλάχιστον στην Ιταλία, η επιτυχής έναρξη μιας αλιευτικής τουριστικής δραστηριότητας συνδέεται στενά με την σχεδόν πλήρη εγκατάλειψη της αλιευτικής δραστηριότητας, τουλάχιστον κατά τη θερινή περίοδο. Επιπλέον, μπορούμε να πούμε ότι, για την πρακτικότητα και την απλότητα της συμμόρφωσης με τους κανονισμούς, η μορφή που διευκολύνει περισσότερο την έναρξη δραστηριοτήτων διαφοροποίησης είναι αυτή του αλιευτικού τουρισμού "στην ξηρά".

Επιπλέον, είναι σημαντικό να εξεταστεί πόσο σημαντική είναι η ανανέωση και αναζωογόνηση των εργαζομένων στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας και ότι αυτοί οι εργαζόμενοι εκπαιδεύονται στις βασικές δεξιότητες που προσδιορίζονται κατά τη διάρκεια αυτής της μελέτης. Σε αυτήν την προοπτική, η ανάπτυξη των προγραμμάτων κατάρτισης που προβλέπονται από το έργο θα είναι θεμελιώδης.

Παράρτημα 2: Ο Αλιευτικός Τουρισμός στη Γαλλία

Ο αλιευτικός τουρισμός στη Γαλλία δεν αξιοποιείται πολύ από τους αλιείς και τους οστρακοκαλλιεργητές ως μια έξυπνη και βιώσιμη δραστηριότητα οικονομικής διαφοροποίησης, κυρίως επειδή μόνο οι βιοτεχνικοί και επαγγελματίες αλιείς και οστρακοκαλλιεργητές επιτρέπεται να το ασκούν, καθώς και επειδή η τουριστική εμπειρία περιορίζεται σε μια απλή παρατήρηση των δραστηριοτήτων των ιχθυοκαλλιεργητών και των οστρακοειδών. Στην πραγματικότητα, στη Γαλλία δεν επιτρέπεται στους τουρίστες ούτε να ψαρεύουν ή να κολυμπούν ούτε και να τρώνε στο πλοίο.

Μια άλλη σημαντική περιοριστική πτυχή είναι το γεγονός ότι ο αλιευτικός τουρισμός επιτρέπεται μόνο εντός 6 ναυτικών μιλίων.

Όπως συμβαίνει και σε άλλες χώρες, η ασφάλεια των τουριστών στη Γαλλία αποτελεί βασική πτυχή για την άσκηση αλιευτικής τουριστικής δραστηριότητας. Στην πραγματικότητα, τα αλιευτικά τουριστικά σκάφη πρέπει να πληρούν συγκεκριμένες απαιτήσεις ασφάλειας, όπως:

- μια περιοχή αφιερωμένη στην υποδοχή επιβατών, εκτός των χώρων εργασίας των ναυτικών, με σταθερούς πάγκους
- εμπόδια ασφαλείας στις πλευρές των πλοίων στις περιοχές επιβατών
- σωσίβια και μια (φουσκωτή) σωσίβια σχεδία.

Στη συνέχεια, είναι σημαντικό εδώ να υπογραμμίσουμε ορισμένους γενικούς κανόνες που ισχύουν για τα σκάφη του αλιευτικού τουρισμού στη Γαλλία, οι οποίοι θα μπορούσαν να είναι χρήσιμοι για τους αλιείς που επιθυμούν να ξεκινήσουν μια αλιευτική τουριστική δραστηριότητα:

- Η γενική κατάσταση του σκάφους και ο αριθμός των μελών του πληρώματος στο πλοίο αποτελούν βασική πτυχή
- Γενικά, επιτρέπεται να είναι 1 τουρίστας επί του σκάφους για κάθε 2 γραμμικά μέτρα
- Παιδιά κάτω των 12 ετών δεν επιτρέπεται να είναι μόνα τους επί του σκάφους. Πρέπει να συνοδεύονται από έναν ενήλικα.

Προκειμένου να πληροί τις απαιτήσεις ασφάλειας, πριν από κάθε επιβίβαση, ο ψαράς διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο εξηγώντας τους τουρίστες:

- Πώς να χρησιμοποιούν τα σωσίβια και τις ενσωματωμένες συσκευές επίπλευσης
- Ποιες είναι οι συμπεριφορές που πρέπει να ακολουθήσουν κατά τη διάρκεια ολόκληρης της εμπειρίας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, όπως πώς να κοψουν το γκάζι του κινητήρα, πώς να ξεκινήσουν μια ειδοποίηση κινδύνου μέσω του ραδιοφώνου, πώς να χρησιμοποιήσουν μια ζώνη ασφαλείας.

Σε αντίθεση με άλλες χώρες, όπως η Ιταλία, οποιαδήποτε χερσαία δραστηριότητα που περιλαμβάνει τουρίστες μπορεί να πραγματοποιηθεί από ένα Γάλλο ψαρά. Στην πραγματικότητα, δεν επιτρέπεται ο itty-τουρισμός³.

Όσον αφορά τη νομοθεσία, ο αλιευτικός τουρισμός έχει εγκριθεί στη Γαλλία μόνο το 2011, πρώτον για τα σκάφη υδατοκαλλιέργειας και το 2012 για αλιευτικά σκάφη. Ειδικοί κανόνες θα μπορούσαν επίσης να εφαρμοστούν σε περιφερειακό επίπεδο, σύμφωνα με τις Διαπεριφερειακές Θαλάσσιες Οδηγίες »(DIRM) ή τις διαταγές της Επιτροπής Περιφερειακής Ασφάλειας.

Όσον αφορά την κατάσταση του αλιευτικού τουρισμού στη Γαλλία, τα πιλοτικά εδάφη είναι η Κορσική, η λεκάνη Arcachon και η περιοχή PACA που ιστορικά αποτελούν την αρχή του αλιευτικού τουρισμού στη Γαλλία. Στην Ακουιτανία, ο αλιευτικός τουρισμός προωθείται από το Pays du Val de l'Eyre μέσω της "Embarquez".

Σε ολόκληρη τη Γαλλία, περίπου τριάντα ψαράδες και οστρακοκαλλιεργητές επιτρέπεται να ασκούν αλιευτικό τουρισμό: δέκα στην Κορσική, εννέα στην περιοχή PACA (3 στην περιοχή

---

³ Ωστόσο, υπάρχουν περιφερειακές εξαιρέσεις μόνο για οστρακοειδή και θαλάσσιους αγρότες. Στις περιοχές της ακτής του Ατλαντικού και στην Ινδία, επιτρέπεται στους καλλιεργητές οστρακοειδών να δοκιμάσουν το προϊόν τους. Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να πραγματοποιηθεί με ωμά προϊόντα, εντός του λιμανιού και μετά από ειδική άδεια που παρέχεται μέσω νομαρχιακού διατάγματος. Στο Var, επιτρέπεται επίσης στους καλλιεργητές οστρακοειδών να δοκιμάσουν το προϊόν τους στους τουρίστες, αλλά μπορούν να γευτούν μόνο ψητά προϊόντα με βραστές πατάτες (επίσης στο Var απαιτείται άδεια μέσω νομαρχιακού διατάγματος).

Bouches du Rhône και 6 στην περιοχή Var) · και το υπόλοιπο μέρος στη λεκάνη Arcachon και στην Ακουιτανία.

Κατά την άποψή μας, μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι Γάλλοι ψαράδες είναι ότι υπάρχει οποιαδήποτε οργάνωση σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο που να διασφαλίζει την εμπορία και την προώθηση των αλιευτικών τουριστικών δραστηριοτήτων. Οι Γάλλοι ψαράδες μένουν μόνοι να ασκούν τις δικές τους διαφημιστικές δραστηριότητες. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια στην κοιλάδα του Valinco στην Κορσική, χάρη σε δύο ευρωπαϊκά έργα⁴, οι ενδιαφερόμενοι σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο άρχισαν να υιοθετούν μια ολιστική προσέγγιση και να ενσωματώσουν την προώθηση του αλιευτικού τουρισμού στη γενική εδαφική δραστηριότητα μάρκετινγκ για να προσελκύσουν τουρίστες που ενδιαφέρονται για τον βιώσιμο τουρισμό.

Συμπερασματικά, στη Γαλλία, οι κανόνες για τον αλιευτικό τουρισμό είναι πολύ περιορισμένοι και εστιάζονται στις απαιτήσεις ασφάλειας. Είναι σημαντικό η αρχή της οικονομικής διαφοροποίησης να αναγνωριστεί ως βασική πτυχή για τους αλιείς και τους οστρακοκαλλιεργητές, επίσης επειδή η μέση ηλικία των Γάλλων ψαράδων είναι πολύ υψηλή (στην Κορσική είναι άνω των 50 ετών).

---

⁴ Το πρώτο έργο που υλοποιήθηκε στην κοιλάδα του Valinco ήταν το [TOURISMED](#), ένα έργο που συγχρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Med με σκοπό τον καθορισμό ενός μεσογειακού επιχειρηματικού μοντέλου για τον αλιευτικό τουρισμό. Το δεύτερο έργο, που βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη, είναι το [ENSAMBLE](#). Συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα EASME. Το ENSAMBLE στοχεύει να προσελκύσει και να ευαισθητοποιήσει τους τοπικούς και εδαφικούς ενδιαφερόμενους για τη σημασία του αλιευτικού τουρισμού.

Παράρτημα 3: Ο Αλιευτικός Τουρισμός στην Ιταλία

Σύμφωνα με την ισπανική νομοθεσία, ο αλιευτικός τουρισμός ορίζεται ως όλες οι τουριστικές δραστηριότητες που συνδέονται με τον τομέα της αλιείας / υδατοκαλλιέργειας και μπορεί να γίνουν «επί του σκάφους» ή «επί ξηράς»:

- Αλιευτικός ή θαλάσσιος τουρισμός: πρόκειται για μια δραστηριότητα που αποσκοπεί στην ενίσχυση και διάδοση των δραστηριοτήτων και των προϊόντων του θαλάσσιου περιβάλλοντος, καθώς και των παραδόσεων, της κληρονομιάς και του πολιτισμού της θάλασσας. Αυτές οι δραστηριότητες διεξάγονται συνήθως στην ξηρά.
- Τουρισμός υδατοκαλλιέργειας: πρόκειται για δραστηριότητα προσανατολισμένη στην αξιοποίηση της δραστηριότητας υδατοκαλλιέργειας και των προϊόντων της. Αυτές οι δραστηριότητες μπορούν να πραγματοποιηθούν τόσο στην ξηρά όσο και στο πλοίο.
- Pesca-τουρισμός (αλιευτικός τουρισμός επί του σκάφους): τύπος αλιευτικής τουριστικής δραστηριότητας που πραγματοποιείται επί αλιευτικών σκαφών από ερασιτέχνες και επαγγελματίες αλιείς. Όπως και στη Γαλλία, ούτε στην Ισπανία οι τουρίστες δεν επιτρέπεται, ούτε να ψαρεύουν ή να κολυμπούν καθώς και να τρώνε στο πλοίο.

Νομοθετικό πλαίσιο στην Ισπανία

Σε εθνικό επίπεδο, ο [Νόμος 33/2014](#), που τροποποιεί το [νόμο 3/2001, της 26ης Μαρτίου, σχετικά με την Κρατική Θαλάσσια Αλιεία](#), εισάγει και καθορίζει για πρώτη φορά τις αλιευτικές τουριστικές δραστηριότητες. Η δραστηριότητα επί του σκάφους ρυθμίζεται από το [Βασιλικό Διάταγμα 239/2019](#).

Για την άσκηση του αλιευτικού τουρισμού «επί του σκάφους», ένα αλιευτικό σκάφος πρέπει να λάβει άδεια που δηλώνει ότι τηρούνται όλοι οι όροι που σχετίζονται με την ασφάλεια των επιβατών και την πρόληψη της ρύπανσης. Το σκάφος πρέπει επίσης να έχει την ασφάλιση αστικής ευθύνης.

Παρακάτω ακολουθεί μια περίληψη των πιο σημαντικών πτυχών που πρέπει να τηρούνται στην Ισπανία:

- Το σκάφος πρέπει να είναι προσβάσιμο για τουρίστες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία
- Τα σκάφη πρέπει να διαθέτουν επαρκείς σωστικά και μέσα ασφαλείας για όλα τα άτομα που επιβιβάζονται
- Το σκάφος πρέπει να είναι εξοπλισμένο με εξοπλισμό σωσίβιας λέμβου.
- Ελάχιστος αριθμός δύο μελών του πληρώματος πρέπει να είναι επί του σκάφους
- Τα σκάφη πρέπει να είναι εφοδιασμένα με σαφείς οδηγίες έκτακτης ανάγκης, καθώς και χρήσιμες πληροφορίες για τους τουρίστες.

Στην Ισπανία, οι τουρίστες που συμμετέχουν στον αλιευτικό τουρισμό μπορούν να αγοράσουν ή να φάνε αλιευτικά προϊόντα που αλιεύθηκαν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού.

Όσον αφορά τις τουριστικές δραστηριότητες στην αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια στην ξηρά, δεν υπάρχουν τόσοι πολλοί περιορισμοί, αλλά αυτές οι δραστηριότητες πρέπει να καταχωρηθούν στο μητρώο τουριστικών δραστηριοτήτων της περιοχής και πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή σύμφωνα με τους τουριστικούς κανονισμούς.

Στην Ισπανία, οι τουρίστες κατατάσσονται σύμφωνα με την αλιευτική τουριστική δραστηριότητα που θέλουν να εκτελέσουν:

- Ο αλιευτικός τουρισμός και ο τουρισμός υδατοκαλλιέργειας στην ξηρά είναι προσβάσιμος σε όλους. Ειδικές απαιτήσεις σχετικά με την ελάχιστη ηλικία των συμμετεχόντων, τον μέγιστο αριθμό συμμετεχόντων, κ.λπ., καθορίζονται σύμφωνα με την τυπολογία της δραστηριότητας που θα πραγματοποιηθεί.
- Pesca-τουρισμός (αλιευτικός τουρισμός επί του σκάφους). Ο αριθμός των συμμετεχόντων καθορίζεται ανάλογα με το μήκος του σκάφους και τα άτομα κάτω των 18 ετών δεν επιτρέπεται να λάβουν μέρος σε ένα ταξίδι αλιευτικού τουρισμού χωρίς γραπτή άδεια υπογεγραμμένη από τους γονείς ή να συνοδεύονται από αυτούς.

Παράρτημα 4: Ο Αλιευτικός Τουρισμός στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, η αλιευτική τουριστική δραστηριότητα περιλαμβάνει:

- την επίδειξη αλιευτικών τεχνικών και μεθόδων αναπαραγωγής και καλλιέργειας υδρόβιων οργανισμών
- την ενεργή συμμετοχή των τουριστών στη χρήση εργαλείων και μεθόδων αλιείας⁵
- όλες οι δραστηριότητες που σχετίζονται με υπηρεσίες φιλοξενίας και τροφοδοσίας σε παράκτιες, παραποτάμιες και παραλίμνιες περιοχές αλιείας
- την παροχή πληροφοριών, παρακολούθησης ή συμμετοχής σε δραστηριότητες, δράσεις ή ενέργειες που μπορούν να αναπτυχθούν με σκοπό τη διασκέδαση και την απόκτηση της γνώσης και της εμπειρίας του επισκέπτη-τουρίστα μέσω της επαφής του με την αλιεία και την αλιεία με σφουγγάρι και το φυσικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον
- τη διοργάνωση σεμιναρίων εκπαίδευσης και κατάρτισης για την ενίσχυση των γνώσεων των τουριστών σχετικά με τη βιώσιμη αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια.

Ενώ βιώνουν τον αλιευτικό τουρισμό επί του σκάφους, οι τουρίστες μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στην αλιεία, καθώς και να καταναλώνουν τα προϊόντα που έχουν αλιευθεί (αυτή η ευκαιρία μπορεί επίσης να αξιοποιηθεί στην ξηρά).

Στην Ελλάδα, ο αλιευτικός τουρισμός μπορεί να εφαρμοστεί από τα αλιευτικά σκάφη που πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- να έχουν συνολικό μήκος έως 15 μέτρα
- να είναι εφοδιασμένοι με Άδεια Αλιευτικού Τουρισμού
- να είναι εφοδιασμένο με Πιστοποιητικό Αξιοπλοΐας (Πιστοποιητικό Ασφαλείας, Γενικό Πρωτόκολλο Επιθεώρησης, Άδεια Πλοίου κατά περίπτωση)

⁵ Αυτή είναι μια ιδιαιτερότητα του ελληνικού μοντέλου αλιευτικού τουρισμού: στην πραγματικότητα, τα επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη δεν επιτρέπεται να φιλοξενούν τουρίστες που βιώνουν θαλάσσιο ταξίδι ή απλά κολυμπούν στη θάλασσα. Οι τουρίστες πρέπει να βιώσουν και να εξασκήσουν μεθόδους αλιείας.

- να συμμορφώνονται με όλους τους κανόνες που ισχύουν για την ασφάλεια στη θάλασσα, το προσωπικό, την υγιεινή και την καταλληλότητα του αλιευτικού σκάφους για επιβίβαση επιβατών.

Οι αλιείς πρέπει να ζητήσουν μια ειδική άδεια (Άδεια Αλιευτικού Τουρισμού) στην Περιφερειακή Υπηρεσία Αλιείας όπου έχει εγγραφεί ο επαγγελματίας ψαράς. Απαιτούνται αρκετά δικαιολογητικά, όπως:

- υπεύθυνη δήλωση που δηλώνει ότι το σκάφος διαθέτει εξοπλισμό ικανό να φιλοξενήσει τουρίστες επί του σκάφους
- φωτοτυπία αλιευτικής άδειας του ισχύοντος σκάφους
- φωτοτυπία του πιστοποιητικού ασφαλιστικής κάλυψης για αστική ευθύνη

Ο μέγιστος αριθμός τουριστών επί του σκάφους δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 12 και οι τουρίστες ηλικίας κάτω των 14 ετών πρέπει να συνοδεύονται από ενήλικα⁶.

Στην Ελλάδα, οι τουρίστες ψαρέματος μπορούν επίσης να ζήσουν υπηρεσίες διαμονής και τροφοδοσίας σε παράκτιες, παραποτάμιες και παραλίμνιες περιοχές (itti-τουρισμός).

Στην Ελλάδα, υπάρχουν διαφορές μεταξύ των χερσαίων δραστηριοτήτων και αυτών επί του σκάφους.

Όσον αφορά το νομικό πλαίσιο για τον αλιευτικό τουρισμό, στην Ελλάδα υπάρχουν τρεις κύριες πηγές:

- [Νόμος 4070/2012](#): Σκοπός των διατάξεων των άρθρων 174 έως 186 του νόμου 4070/2012 είναι η ανάπτυξη, οργάνωση και εποπτεία μικρής κλίμακας δραστηριοτήτων και επιχειρηματικότητας στον τομέα του αλιευτικού τουρισμού. Ο νόμος περιέχει τον πρώτο ορισμό του αλιευτικού τουρισμού στην Ελλάδα καθώς και σε ποιες περιοχές και περιόδους του έτους επιτρέπεται να ασκείται.

---

⁶ Οι Γενικοί Κανόνες Λιμένων καθορίζουν τον μέγιστο αριθμό ατόμων στο πλοίο, ανάλογα με το μήκος του σκάφους. 12 άτομα επιτρέπεται να επιβιβάζονται σε σκάφη από 7 έως 10 μέτρα. 10 άτομα για σκάφη των 6 μέτρων. 6 για εκείνα των 4 μέτρων και 4 για σκάφη των 3 μέτρων.

- [Νόμος 4179/2013](#): Τροποποίηση του προηγούμενου νόμου του 2012.
- [Κοινή Υπουργική Απόφαση 414/2354/2015](#): Αυτή η απόφαση καθορίζει τις συνθήκες, τους όρους και τη διαδικασία διεξαγωγής του αλιευτικού τουρισμού από επαγγελματίες αλιείς.⁷

Όσον αφορά τη ρύθμιση της ασφάλειας και της υγιεινής, στην Ελλάδα τα αλιευτικά τουριστικά σκάφη πρέπει να είναι εξοπλισμένα με:

- Κουτί πρώτων βοηθειών με φάρμακα, ιατρικό και φαρμακευτικό υλικό⁸
- εξοπλισμός διάσωσης
- εξοπλισμός πυρόσβεσης
- φώτα πλοήγησης.

---

⁷ Άλλοι νόμοι που πρέπει να αναφερθούν καθώς περιλαμβάνουν απαιτήσεις στον αλιευτικό τουρισμό είναι: ο νόμος 4492/2017 (τροποποιήθηκε πρόσφατα με τον νόμο 4673/2020) που αναφέρεται στον αλιευτικό τουρισμό για τα εσωτερικά ύδατα και ο νόμος 4582/2018 (Θεματικός τουρισμός) τον ορισμό του αλιευτικού τουρισμού στον Υπαίθριο Τουρισμό και επίσης παρέχει λεπτομέρειες σχετικά με τη διαχείριση - εκμετάλλευση και τοποθεσία των τουριστικών λιμένων.

⁸ Οι ποσότητες φαρμάκων και ιατρικού εξοπλισμού καθορίζονται ανάλογα με τη διάρκεια του ταξιδιού. Τα φάρμακα και ο ιατρικός εξοπλισμός καταγράφονται σε ένα συγκεκριμένο φύλλο.

Βιβλιογραφία

Ευρωπαϊκή/ Διεθνής

- [AA.VV., 2014. Fisheries and Tourism Creating benefits for the community. Farnet Guide 9. European Union](#)
- [AA.VV., 2017. Recreational Fisheries. FAO Technical Guidelines for Responsible Fisheries n. 13](#)
- [Piasecki, Wojciech & Glabinski, Zbigniew & Francour, Patrice & Koper, Paweł & Saba, Gianna & Molina, Agustin & Ünal, Vahdet & Karachle, Paraskevi \(Voula\) & Lepetit, Audrey & Tservenis, Raphael & Kızılkaya, Zafer & Stergiou, Konstantinos & García, Molina & Nauk, Wydział & Ziemi., \(2016\). Pescaturism—A European review and perspective. Acta Ichthyologica Et Piscatoria. 46. 325-350. 10.3750/AIP2016.46.4.06](#)

Ιταλική

- [AA. VV., 2013. Pescaturismo Ittiturismo Manuale di Buone Prassi Operative. Regione Sardegna](#)

Γαλλική

- Bellia R., Collombon M. 2011. Le Projet Pescaturisme 83; Lancement et mise en place d'un projet multi-partenarial innovant sur la pêche artisanale varoise; Rapport méthodologique. Marco Polo Échanger Autrement, Marseille, France.
- Bellia R., Collombon M. 2012. Le Projet Pescaturisme 83; Le pescaturisme et le développement local maritime durable. Marco Polo Échanger Autrement, Marseille, France.

Ισπανική

- [AA.VV. 2013 Plan estratégico de diversificación pesquera y acuícola \(DIVERPES\)](#)
- [AA.VV. 2016 Actualización del Plan estratégico DIVERPES](#)
- [AA.VV. 2013 Diagnóstico estratégico de la Pesca-turismo en España](#)

- [Database of the Observatory of Fisheries and Aquaculture Diversification](#)
- [Database of the General Register of the fishing fleet](#)

Ελληνική

- [General Directorate of Fisheries](#)
- [Fisheries Research Institute \(FRI\)](#)